

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

93
Anul 9
iulie-august 2016

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Director imagine:

dr. George Bârligeanu-Vulcana

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

Pictură de Marcel Iancu

Climate literare

Semnează în acest număr

Ștefan Augustin Doinaș / Poeme	p. 3
Ana Blandiana / Istoria ca viitor	p. 4
Ana Dobre / Ion Iancu Vale – Singurătăți și regăsiri	p. 7
Florian Copcea / În acest poem, un înger	p. 9
Adrian Gruenfels / Magie cu Julio Cartazar	p. 10
Ion Teodor Palade / Poeme	p. 11
Dumitru Copilu-Copilin / Eminescu universal omagiat la Târgoviște	p. 12
Maria Niculescu / Sonete	p. 15
Octavian Lupu / Fericirea imprimată în textura sufletului	p. 16
Roni Căciularu / Valoare și vigoare	p. 18
Marius Chelaru / Cronici și recenzii	p. 20
Gheorghe Valerică Cimpoca / În căutarea adevărului	p. 21
I. I. Vale / Despre poet și poezie-Picătura de sânge a lui Dumnezeu	p. 22
Gabriela Căluțu Sonnenberg / Coșmar în Balcani	p. 23
Sorin Calea / Întrebare și răspuns	p. 25
George Bârligeanu / Rugăciunea unui judecător	p. 26
Dan Caragea / Scenariile morții	p. 27
Luminița Zaharia / Infatuare vs infuatie	p. 28
Dorel Shor / Foc la delicatețe	p. 29
Melania Cuc-Luca Cipola / Monade	p. 30
Anton Gagi / Deziluzionistul-Semnal editorial	p. 32
Giovani Papini / Interviu cu Lenin	p. 33
Diego Vadillo Lopez / Antonio de Lara Gavilan	p. 34
Adrian Botez / Existență și non existență	p. 37
Colectivul redacțional / Pentru cel care citește	p. 39

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE

RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.
Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca
Colegiul redacțional: dr. George Bîrligeanu, Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu, George Canache, Florea Turiac, Gabriel Mihalache

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Maximca Grasu, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Delia Stăniloiu, Al. Florin Țene, Baki Ymeri.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Revistă editată de Societatea Cultural-Istorică „ARM” Târgoviște ISSN 1843-035x

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

POEME

Ștefan Augustin DOINAȘ

Ștefan Augustin DOINAȘ

Mistrețul cu colți de argint

*Un prinț din Levant îndrăgind vânătoarea
prin inimă neagră de codru trecea.
Croindu-și cu greu prin hățișuri cărarea,
cânta dintr-un flaut de os și zicea:*

*- Veniți să vânam în păduri nepătrunse
mistrețul cu colți de argint, fioros,
ce zilnic își schimbă în scorburi ascunse
copita și blana și ochiul sticlos...*

*- Stăpâne, ziceau servitorii cu goarne,
mistrețul acela nu vine pe-aici.
Mai bine s-abatem vânatul cu coarne,
ori vulpile roșii, ori iepurii mici...*

*Dar prințul trecea zâmbitor înainte
privea printre arbori atent la culori,
lăsând în culcuș căprioara cuminte
și lînșul ce râde cu ochi sclipitori.*

*Sub fagi el dădea buruiana-ntr-o parte:
- Priviți cum se-nvârtă făcându-ne semn
mistrețul cu colți de argint, nu departe:
veniți să-l lovim cu săgeata de lemn!...*

*- Stăpâne, e apa jucând sub copaci,
zicea servitorul privindu-l isteț.
Dar el răspundea întorcându-se: - Taci..
Și apa sclipea ca un colț de mistreț.*

*Sub ulmi, el zorea risipite alaiuri:
- Priviți cum pufnește și scurmă stingher,
mistrețul cu colți de argint, peste plaiuri:
veniți să-l lovim cu săgeata de fier!...*

*- Stăpâne, e iarba foșnind sub copaci,
zicea servitorul zâmbind îndrăznet.
Dar el răspundea întorcându-se: - Taci..
Și iarba sclipea ca un colț de mistreț.*

*Sub brazi, el striga îndemnându-i spre creste:
- Priviți unde-și află odihnă și loc
mistrețul cu colți de argint, din poveste:
veniți să-l lovim cu săgeata de foc!...*

*- Stăpâne, e luna lucind prin copaci,
zicea servitorul râzând cu dispreț.
Dar el răspunde întorcându-se: - Taci..
Și luna sclipea ca un colț de mistreț.*

*Dar vai! sub lăceferii palizi ai boltii
cum sta în amurg, la izvor aplecat,
veni un mistreț uriaș, și cu colții
îl trase sălbatic prin colbul roșcat.*

*- Ce fiară ciudată mă umple de sânge,
oprid vânătoarea mistrețului meu?
Ce pasăre neagră stă-n lună și plânge?
Ce veștedă frunză mă bate mereu?...*

*- Stăpâne, mistrețul cu colți ca argintul,
chiar el te-a cuprins, grohăind, sub copaci.
Ascultă cum latră copoi gonindu-l..
Dar prințul răspunse-ntorcându-se. - Taci.*

*Mai bine ia cornul și sună întruna.
Să suni până mor, către cerul senin..
Atunci asfinții după creste luna
și cornul sună, însă foarte puțin.*

Amanta

*Amețitoare, albă stalactită
care susține bolta unui gând
cu trupul ei de raze, spumegând,
cu gura tragică și răzvrătită;*

*profil de-argint, ca marea-ntr-un intrând,
de unde praguri tot mai sus invită
spre-o altă lume, furtunos invită
din maluri și azururi, rând pe rând;*

*orgolioasă de singurătate,
tiranică, născută în delir,
rivală-n străluciri cu orhideea;*

*asa mai bântuie cu voluptate
punând pe fruntea mea stigmat și mir
amantă fără patimă, Ideia.*

Doar Tu

*Când omul, prăbușit, la început,
în iarba dușmănoasă și-n țărână
adulmecă-n târâșul greu, pe-o rană,
miresmele ce se-nălțau din lut
și, nemaivrând ostatic să rămână
sub zarea strivitoare ca un scut,
se răsucea s-o urce, renăscut
și se-agăța de fulgere c-o mână,
acea cumplită smulgere din smoală
cu palma-ntoarsă ca o cupă goală
fu primul dans în care se zbătu,
elan de floare palidă, învolă,
vibrat pe scări de sunete spre boltă
pe care-n mers îl amintești doar tu.*

ISTORIA CA VIITOR

„Discurs ținut de Ana Blandiana cu ocazia primirii titlului de Doctor Honoris Causa al Universității Babeș-Bolyai din Cluj”

Ana BLANDIANA

Ana BLANDIANA

Aș vrea ca să încep rugându-vă să nu priviți ca pe o întâmplare stranie faptul că un scriitor ca mine vine să vă vorbească despre istorie. Numai din perspectiva finală a ultimului secol, care a apropiat poezia mai mult de joc decât de religie, acest lucru poate să apară nefiresc. În Grecia preclasică, dimpotrivă, aezii erau purtătorii din generație în generație ai memoriei colective, devenită în egală măsură poem și istorie, iar în mitologie Memoria – Mnemosine – era mama tuturor muzelor.

Titlul alocuțiunii pe care am pregătit-o pentru acest prilej solemn – pe care n-aș fi îndrăznit să-l visez niciodată în lungii ani în care singura mea speranță fără măsură era să devin studentă a acestei prestigioase universități – este Istoria, ca viitor, ceea ce nu înseamnă că voi îndrăzni să mă erijez în istoric și să prezint sub acest titlu un studiu ci, mai degrabă, sau chiar dimpotrivă, îi voi permite scriitorului care sunt să privească istoria ca pe o sursă de

subiective proiecte de trecut, cu atât mai tulburătoare cu cât reușesc să-și întindă umbrele până la noi și mai departe.

Faptul că Facultatea de Studii Europene este cea care a avut inițiativa onoarei care mi se face azi – inițiativă căreia i s-au alăturat atât Facultatea de Litere, cât și cea de Istorie și Filozofie – m-a determinat să aleg ca arie a meditației nu țara, ci continentul căreia îi aparținem și care de altfel este mai în cumpănă și mai amenințat azi decât alteori.

Nu există nici o îndoială că omenirea de azi este în criză. Dar există, oare, un singur moment al lungii sale istorii când să nu fi fost? Etimologic, în greaca veche cuvântul criză vine din verbul krinein care înseamnă a judeca, a analiza. Acest sens și consecințele sale fiind de altfel și partea de câștig a încercării. Dacă în acest moment Europa își vede puse sub semnul întrebării toate principiile – care au făcut-o să fie ceea ce este și pe care a făcut tot ce-a putut nu numai să le respecte ea însăși, ci să convingă și pe ceilalți să le respecte – ea este obligată să se oprească din goana irațională a profitului și progresului („un elan vers le pire”, spunea Cioran), să tragă aer în piept și să se judece, să se analizeze, să privească în trecut ca într-o oglindă retrovizoare – în care șoferul vede pe cine a depășit și cine intenționează să-l depășească – pentru a putea înainta corect. De altfel, Winston Churchill spunea: „Mă uit în trecut

ca să am perspectiva drumului pe care îl am de urmat”.

Iar în nesfârșitul trecut crizele se înșiră ca mărgelile pe ață, una după alta, dar nu una lângă alta, despărțite între ele de nodurile aței, de scurte perioade de pace, de liniște, care se văd, privind în urmă, fericite, aproape miraculoase. Atlantida, epoca lui Pericle, imperiul lui Augustus, „la belle époque”, anii '60 ai secolului 20. Mărgelile nu sunt de aceeași mărime și unele au forța să se înșire din nou, să revină, iar altele nu. Iar timpul nu mai are răbdare și dă tot mai mult senzația unui mixer care se învârte din ce în ce mai repede și amenință să se oprească prin explozie. Iată, n-au trecut decât 25 de ani de când aveam sentimentul că s-a încheiat un capitol din istoria omenirii și ceea ce trăim pare să spună că tot noi vom fi martorii încheierii capitolului următor. Etape care în trecutul imemorial duraseră milenii și în istoria civilizației noastre secole, abia dacă se-ntind acum peste câteva zeci de ani.

Un lucru este sigur: că istoriei recente începe să-i lipsească nu numai răbdarea, ci și fantezia. Tot mai mult ceea ce ni se întâmplă are aerul unei operațiuni copy-paste, a unei reluări abia dacă într-o nouă interpretare. Trăim catastrofe și tragedii cu un obositor sentiment de deja-vu, ca și cum ni s-ar fi dat o istorie second hand.

Nu e un secret pentru nimeni că epoca noastră seamănă izbitor cu cea de la sfârșitul imperiului roman.

Același aer de sfârșit de sezon, de putere, de lume. Să ne amintim: Romanii nu mai credeau în proprii zei și nici nu mai știau bine care sunt aceia, pierduți în mulțimea de zei împrumutați de la popoarele pe care le cuceriseră. De altfel, romanii înșiși se mai regăseau cu greu în mulțimea de neamuri cucerite care lunecaseră spre centru, cucerindu-l. Pe vremea pătrunderii creștinismului, Roma se pare că nu avea mai mult de 60.000 de romani la o populație de un milion de locuitori, ceilalți erau veniți din alte regimuri ale globului. Nu mă refer aici la popoarele migratoare, ci la procesul chimic de amestec al raselor și etniilor pe care l-a presupus uriașul melting pot rezultat din cuceririle succesive ale Romei, devenită victima propriilor ei victorii. Astăzi 50% din populația Londrei este neengleză, iar în suburbiile Parisului sau ale Rotterdamului trebuie să îți repeți unde ești pentru a nu uita că te afli în Europa. În mod evident, în antichitate, ca și acum, cei cucerți reușesc să cucerească, vechile colonii ocupă încet-încet centrul pe care în cele din urmă reușesc să-l dizolve printr-o subtilă subversiune, în care mentalitățile, credințele, tradițiile diferite sunt arme mai puternice decât armele propriu-zise, mai ales când foștii cuceritori nu și le mai respectă și chiar nu și le mai amintesc pe ale lor. Și pentru că se vede cu ochiul liber cum istoria se repetă, n-ar trebui decât să înțelegem ce a fost pentru a descoperi ce va fi.

Globalizarea nu este o descoperire a secolului 21. De-a lungul istoriei, de la hitiți, perși, babilonieni, fenicieni, greci, romani și până la imperiul britanic sau cel sovietic, fiecare mare putere a încercat să se mondializeze și a făcut-o pe măsura forțelor ei și a dimensiunilor cunoscute ale lumii. Alexandru cel Mare și Cezar au fost cei doi europeni care au avut ambiția

și curajul să amestece populațiile lumii cunoscute, schimbându-le obiceiurile, înlocuindu-le limbile, influențându-le religiile, transformându-le pentru a le stăpâni sau chiar stăpânindu-le pentru a le transforma. Astăzi nu se cunosc numele celor care au hotărât amestecul: în mod paradoxal democratizându-se și liberalizându-se, noțiunea de putere a devenit tot mai ocultă, iar dimensiunile ei, care nu mai sunt la scară umană, o împiedică să se personalizeze. Dar chiar dacă ar fi vorba de un proces obiectiv, determinat de progresul tehnic, satul planetar strângând la un loc nu numai informații, ci și populații, asta nu înseamnă că nu există o premeditare mai mult sau mai puțin vinovată, chiar dacă numai pentru faptul că îndrăznește să se joace de-a Dumnezeu. Un joc început odată cu turnul Babel, sfârșit mereu prost și reluat mereu, care pentru noi are ca gen proxim imperiul roman spulberat în cele din urmă de migrațiunea popoarelor.

Tot ce i se întâmplă Europei în ultima jumătate de an este, dincolo de motivațiile de ordin politic, adesea oculte, un prilej de obligatorie meditație asupra ei însăși, asupra condiției ei spirituale, acoperită, și aproape pierdută din vedere, în umbra groasă a obsesiei intereselor materiale. O gravă interogație asupra definiției ei. Este evident că în implacabila ciocnire a civilizațiilor, Europa pierde văzând cu ochii nu pentru că nu are resurse, ci pentru că nu are credință. Și nu mă refer numai la credința în Dumnezeu, deși evident și despre asta e vorba, ci pur și simplu la puterea de a crede în ceva. Încleștarea dintre unul care crede cu tărie în adevărul credinței sale, oricât de aberant ar fi acel adevăr, și unul care se îndoiește de adevărul idealurilor sale, oricât de strălucitoare, se va termina întotdeauna cu victoria primului.

Ceea ce spun nu este o pledoarie pentru fanatism, ci una pentru încredere și fermitate. Să ne amintim dezbaterile de acum nu mulți ani în urma cărora Uniunea Europeană a optat să refuze sintagma „rădăcinile creștine al Europei”, infirmându-și astfel propria istorie și propria definiție culturală. Ni se va răspunde că Europa crede în libertate. E adevărat. Dar libertatea este o noțiune cu margini nesigure, în stare să producă orice, dar nu și să scuze orice. Din nefericire părinții democrației, când au scris Carta Drepturilor Omului, au uitat să scrie și o Cartă a datoriei omului. „Unde nu este datorie, nu este drept, spunea Carol I, și unde nu este ordine nu este libertate”. Ordinea europeană odată sfârșită sub pașii milioanei de emigranți, libertatea Europei va rămâne o formă periculoasă cu un fond tot mai inexistent.

Îmi amintesc cât de impresionată am fost când l-am auzit pe Lech Walesa mărturisind că, după ce ani de zile muncitorul care a fost a luptat pentru libertate, a descoperit, devenit președinte, că de libertate răul profită mai mult decât binele. Și nu pot să mă împiedic să consider acest tip de concluzie explicația faptului că țările membre ale Uniunii Europene, care au trecut prin experiența traumatizantă a comunismului, sunt mai reticente, mai suspicioase și mai sceptice decât colegele lor occidentale, a căror corectitudine politică învățată de decenii pe de rost se întinde iresponsabilă între egoism și naivitate. Deceniile de represiune sălbatic organizată și de savante și diabolice manipulări i-au învățat pe estici să caute și să descopere răul programat, oricât de înșelătoare i-ar fi aparențele.

Dar dincolo de argumentele convingătoare ale programării refugiului ca invazie și dincoace de suspiciune, – privind nesfârșitele

șiruri de oameni obosiți, cu copiii adormiți în brațe mergând de-a lungul liniilor ferate ale unui continent străin – nu poți să nu fii sfâșiat de compasiune, iar obligația de a-i ajuta să nu devină o nevoie nu numai a lor, ci și a noastră, respectând astfel nu doar drepturile omului, ci și legea infinit mai veche și mai adâncă a iubirii aproapelui și chiar a întoarcerii celui alt obraz. Indiferent cine, și indiferent în cât de vinovat scop, a bătut gongul acestui exod, noi nu avem dreptul la indiferență nici față de această suferință omenească, nici față de explicațiile producerii ei. Pentru că aceste sute și sute de mii de oameni răătăciți pe drumurile lumii nu suferă doar de pierderea casei, de oboseală, de foame și de frig, ci și de manipulare, de îndoctrinare, de fanatizare, iar aceasta îi face și mai victime, de două ori victime. Și chiar dacă știm că a fi victimă nu e un certificat de bună purtare, ci rezultatul dramatic al unui raport de forțe niciodată nevinovate, știm și că nu avem dreptul să nu ne pese și că trebuie să găsim soluții atât pentru salvarea lor, cât și pentru salvarea noastră. Iar faptul că ne stârnesc compasiunea nu ne poate împiedica să ne stârnească neliniștea și aprehensiunea. În condiții mai mult sau mai puțin similare, Imperiul Bizantin și Imperiul Roman de Apus au plătit tribut popoarelor care lunecau spre ele, reușind să le oprească la limes și amânând astfel mersul implacabil al istoriei cu câteva sute de ani. Dar tot cenzurându-ne istoria am ajuns să nu o mai cunoaștem.

Dacă acceptăm, că actuala perioadă istorică seamănă în multe privințe cu perioada prăbușirii imperiului roman, atunci – ducând comparația mai departe pe un teren de o consistență oarecum diferită – putem accepta că fenomenul pe care a reprezentat creștinismul în căderea

unuia, reprezintă lupta pentru drepturile omului azi. Diferențele dintre Noul Testament și Declarația Universală a Drepturilor Omului sunt prea mari pentru ca paralela să nu apară riscantă și, totuși, există două asemănări care o mențin în planul logic. Acestea sunt altruismul și capacitatea lor de a se lăsa manipulate. N-o să insist asupra comparației și n-o să vorbesc despre transformările pe care le-a suferit creștinismul primitiv devenind religie de stat, dar nu pot să nu subliniez că nu există moment mai greu în viața unei idei decât acela în care ea pare că învinge și nu există idee mai disponibilă manipulării decât o idee victorioasă. Aproape religie și mai mult decât politică, corectitudinea politică a trecut drepturile omului de la condiția de credință la aceea de dogmă, o dogmă care, ca orice dogmă, evoluează în afara spiritului critic și poate deveni, în situații neobișnuite, amenințătoare. În actualele condiții, potrivit Cartei Drepturilor Omului, Europa ar trebui să primească pe toată lumea, dar dacă ar primi pe toată lumea, Europa s-ar dizolva în propriul ei demers și ar înceta să mai fie Europa. Ceea ce uită cei cărora o asemenea aserțiune li se pare extremistă este că Europa este cea care a scris Carta Drepturilor Omului și, în măsura în care Europa dispare, odată cu ea dispar și drepturile omului.

Un exemplu major al istoriei ca viitor pornește de la întrebările legate de political correctness, un termen care se folosește în general în engleză pentru că tradus și-ar pierde încărcătura ironică pe care citările o conțin. Corectitudinea politică pare o locuțiune mai benignă, care poate fi discutată, căreia i se pot pune întrebări (cine a stabilit-o? în ce scop? respectarea ei face lumea mai comprehensibilă? omul mai bun?) în timp ce political correctness este pur

și simplu un ordin care nu se discută, ci se execută, iar cei ce nu o fac trebuie să se pregătească să tragă consecințele. Mi-ar fi greu să precizez data cât de cât exactă de când acest dictat politico-intelectual a început să funcționeze. E clar însă că e vorba de o perioadă de dinainte de 1989 și că, la data respectivă, noi nu numai că aveam alte probleme și priorități, dar eram prea terorizați de cenzura, devenită cenzură interioară, și prea fascinați de strălucirea libertății occidentale, pentru ca să observăm pete în soarele ei.

O dată cu libertatea, însă după acomodarea cu lumina a ochilor exersați de decenii să-și ascută privirea în întuneric, s-a constatat că cei ce cunoscuseră dogmatismul de tip totalitar puteau fi convinși mult mai greu decât intelectualii occidentali să accepte un alt tip de dogmatism, oricât de nobile i-ar fi fost intențiile. La urma urmei și comunismul a fost materializarea tragică a unei frumoase utopii. Political correctness nu era pentru estici decât o altă formă a cenzurii interioare, pe care am considerat-o întotdeauna mai periculoasă decât cenzura pur și simplu. Și ce era mai grav era faptul că, o dată cu insistențele dresării după niște reguli care te împiedicau să le judeci, apărea bănuiala că istoria poate să se repete, că, iată, un sâmbure al vechii societăți – interdicția de a judeca singur cu propriul cap lumea prin care treci – fusese implantat în visatele grădini ale viitorului, care riscau astfel să se umple de bălăriile trecutului. Mi-a plăcut întotdeauna să cred că istoria nu face marche arrière, dar descopeream acum că – mai derutant încă – nu era vorba despre o întoarcere ilicită în trecut, ci de prezența congenitală a germenilor trecutului în viitor.

Realizat de Codrina Ioniță
(Va urma)

ION IANCU VALE SINGURĂȚĂȚI ȘI REGĂSIRI

Ana DOBRE

Antologia Singur în turn pe care o propune Ion Iancu Vale, reunind creații din volumele anterioare – Înger sechestrat, Soldat în războiul final, Lupii la mare, Revelații oferă prilejul unei călătorii lirice prin universul sensibilității autorului, ale cărui momente esențiale sunt repere ale unei aventuri poetice.

Alegând simbolismul turnului și motivul singurătății, Ion Iancu Vale mizează pe ideea rezistenței creatorului în vremuri confuze din punct de vedere valoric, a retragerii asumate într-o lume purificată de reziduurile materiei. Lumea din turn este lumea poeziei, un spațiu al purității, al valorilor platoniciene, eterne, imuabile, reci. Răceala acestora este umanizată prin căldura sufletului ardent al poetului, prin empatia asumării, prin instalarea în idee.

Baricadat în această lume: „opriți-vă/ nu mai bateți în poartă/ nu vedeți pe ea/ de trei ori câte trei zăvoare/ ce vă tot holbați/ la urmele acelea plutitoare/ sunt ale gândului meu/ potcovit invers/ și acum plecați/ lăsați-mă să-mi dresiez/ în liniște cuvintele/ căci ele mă vor devora/ de le voi scăpa/ de sub cravașă, mai ales/ că acum sunt singur în turn”... (Singur în turn), poetul, ca un mizantrop, nu se dezice de lume pentru că ar urâ-o, ci o face dintr-un preaplin al dragostei. Lumea pe care o oprește la poarta turnului său este, de fapt, sursa permanentă a inspirației sale. Lumea aceasta invadează spațiul intim, privat, iar poetul se lasă copleșit chiar dacă face efortul continuu de a-l respinge. Neîmblânzita condiție, condiția tragică a omului, în general,

a poetului, în particular, îi provoacă permanent limitele, adevărul vieții se sustrage uneori cuvântului când inspirația i se refuză: „...stă acum ca un ceas neîntors/ și așteaptă Pasărea Vorbitoare/ să-i ciugulească din urma pașilor/ neinventatele cuvinte”. Poetul nu are de înfruntat, înțelegem, atât realitatea, lumea cu poveștile ei, cât virtualitățile cuvântului – „neinventatele cuvinte”, pe care doar creația le poate însufleți.

Pentru Ion Iancu Vale, poetul este asemenea unui izvor în care „lăcrimează un înger”, „sechestrat sub o stâncă”, un izvor care se oferă tuturor celor osteniți, capabil, de aceea, să frângă „grumazul lung al setei”. Din alegoria metaforelor se desprinde clar sensul: poetul își oferă creația tuturor celor însetați de puritate, de absolut, tuturor celor capabili să înțeleagă, să îngenuncheze în fața sacralității creației.

În Poetul și floarea, ideea voltaireană referitoare la îndemnul ca fiecare să-și îngrijească grădina, apare în simbolul relației dintre uman și vegetal, liantul fiind fragilitatea, efemeritatea. Nostalgia creatorului se însinuează „când steaua nordului/ îți apare noapte de noapte/ în vis/ și îți auzi călcâiul/ tot mai prelung scâncind/ când piramidele reazemă/ mai departe timpul”, și provine din tristețea conștientizării dificultății de a armoniza lumile, realul cu visul, a imposibilității atingerii absolutului. În ritualul existențial, omul este un Sisif care ridică propriul bolovan pe muntele destinului său, iar repetabilitatea gestului – „și când în toate diminețile/ soarele răsar din aceeași parte/ ce greu e să știi/ că

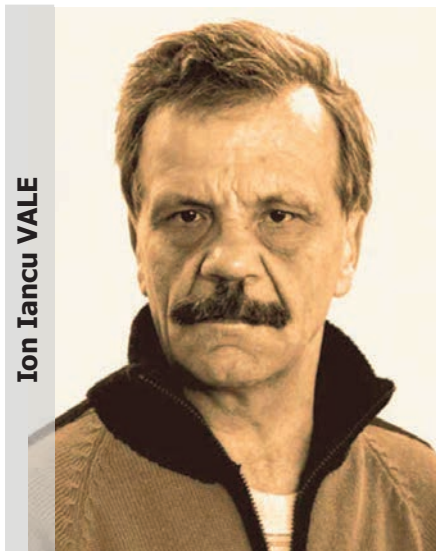

Ana DOBRE

atâtea vapoare/ ridică ancora în fiecare zi”, dictează tragedia existenței. „Ca un fluid”, poetul se insinuează în cuantele realului, în fluidele umanului – „...e atât de greu/ să curgi în neștire, mereu/ doar pietrele din râu o știu/ și eu”, curgerea fiind asociată trecerii. În plasticizarea ideii trecerii, Ion Iancu Vale dă concretețe abstractului prin asocieri revelatorii: „...și oul crăpase/ în cuibul moale al timpului...”

Solitudinea îi apare ca o înstrăinare, poetul nu-și mai găsește locul nici în lume, nici în sine. De aceea, această singurătate echivalează cu o alienare, o îmbolnăvire de realul agresiv, dar și de eul defensiv: „aștept în van/ la ușa mea nu bate nimeni. (...)/ căci numele meu/ pare să nu fi încăput/ în nicio memorie/ oare ce s-ar întâmpla/ dacă nu m-aș mai vizita nici eu/ în versurile ce le scriu...”. Retragerea în turn, în spațiul privilegiat al gândului și al poeziei, este un recul, având drept consecință cunoașterea limitelor, aflarea unui loc în care „nicio singurătate nu este de prisos”.

Ion Iancu VALE

Banchetul, inegalabilul ospăț, la care poetul își invită convivii este un spațiu al intimității („simțiți-vă în casa mea/ ca la voi în inimă...”), creat prin intersectarea liniilor, în care lumi diferite se întâlnesc și se reflectă pentru a se lumina reciproc. E un banchet în turnul poetului pentru ca fiecare să descopere turnul propriu. Poetul iscă necunoscutele vieții pentru a-și afla menirea, decis să-și asume imponderabilele („născut pentru că așa a trebuit să fie/ din plăcere și în durere/ pentru oameni și țară/ voi răscoli pământul/ strămoșilor mei/ din care voi scoate aurul căutat de ei”), legătura cu strămoșii, aflarea sensului și împlinirea destinului.

Condiția creatorului – Scriu și mă rog – este a scrisului ca rugăciune,

creația este oficiere a unui act sacru. Imaginea vizuală are rolul unei efigii: „într-o mână am stiloul/ în cealaltă nelipsita țigară/ în față coala albă de scris/ care dintre acestea/ mă va ucide oare?”. În vinovăția sa, poetul răsfrânge parabola talantului: „vinovat de cuvintele spuse/ sunt, Doamne,/ de relele mele/ și de gândurile mele/ vinovat de ce mi-ai dat/ și nu am înmulțit...”.

Există și o latură polemică în poezia lui Ion Iancu Vale, Acolada mare fiind semnificativă: „vor întreba, sfidător și deloc retoric/ cei care fără regrete, abuziv și discreționar/ împart pâinea noastră cea de toate zilele/ (atât cât să nu mai rămână/ pentru a da și altora)/ «oare pentru ce se tot agită aiuriții ăștia/ ciudați, visători și fără bani»/ și vor răspunde ei, hărăziții/ creatorii de imagini, metafore/ emoții și speranțe/ uite-așa de-ai naibii, pentru a vă arăta vouă/ că muriți proști, îmbuibați/ cu mâinile în afara sicriului/ și fără să vi se mai știe numele”. La o idee „prinsă” de la Mircea Horia Simionescu, poetul adaugă propria semnificație referitoare la condiția tot mai umilă a creatorului în condițiile unei societăți tot mai îndepărtate de valorile spiritului.

Revelații-le poetului Ion Iancu Vale sunt dezvăluiri semnificative ale tăcerilor, miracolelor, ale cântecului

original în care ființa se regăsește cu voluptatea primului om care descoperă latențele lucrurilor ascunse în cuvânt. Versul se amplifică asemenea unei ape mari care trebuie să cuprindă „strașnicul suflet” prizonier în „trecătorul” trup. „Uriașul copac” pe care-l înalță în spirit este un „Babel vegetal” care sprijină „bolta albastră, nesfârșită a cerului”, având rădăcinile adânc înfipite în „măduva pământului”. Poetul este acest copac metafizic capabil de percepții extrasenzoriale: „Eu trebuia să pier demult/ Pe când aveam mai puțini ani/ Iar viața plină de tumult/ N-o prețuiam nici cât doi bani// Când încă nu știam ce știu/ Și peste tot eram prea viu/ Și mai puteam frumos visa/ La cineva, la undeva...// Și căutam supremul zeu/ Jur-împrejur și-n capul meu/ Și-l tot prindeam și-l regăseam/ De nu aflam cum mă numeam// Din clipa când Vale mi-am zis/ Ce-ar fi însemnat să-mi zic Abis/ Și-am coborât într-un alt eu/ L-am perceput pe Dumnezeu” (Percepție metafizică).

Poeziile antologate atestă o aventură lirică pe parcursul căreia Ion Iancu Vale și-a definit destinul de creator. Din turnul unde s-a retras, pentru a se instala în lumea spiritului, poetul ține legătura cu lumea cea aievea nu numai ca observator, dar și ca actor pe scena literaturii române.

VALOAREA TIMPULUI

- Dacă vrei să ști cât valorează zece ani întreabă un cuplu care tocmai a divorțat.
- Dacă vrei să ști cât valorează patru ani întreabă un proaspăt absolvent.
- Dacă vrei să ști cât valorează un an întreabă un student care tocmai a căzut la examenul final.
- Dacă vrei să ști cât valorează nouă luni întreabă o mamă care a dat naștere unui copil mort.
- Dacă vrei să ști cât valorează o lună întreabă mama care a născut prematur.
- Dacă vrei să ști cât valorează șapte zile întreabă redactorul unui ziar săptămânal.

• Dacă vrei să ști cât valorează o zi întreabă pe cineva care s-a născut pe 29 februarie.

• Dacă vrei să ști cât valorează o oră întreabă-i pe îndrăgostii care abia așteaptă să se întâlnească.

• Dacă vrei să ști cât valorează un minut întreabă o persoană care a pierdut avionul.

• Dacă vrei să ști cât valorează o secundă întreabă o persoană care a supraviețuit unui accident.

• Dacă vrei să ști cât valorează o viață întreabă-te ce simți când pierzi pe cineva drag.

**MÂINE ESTE UN MISTER,
IERI ESTE DEJA ISTORIE,
AZI ESTE
UN DAR DE LA DUMNEZEU.**

Propus de dr.G. B.

Florian COPCEA

În acest poem un înger

Florian COPCEA

1

s-a ascuns în spatele uşii
şi a început să spargă strigătele ca un
spărgător de nuci?

şi dacă pe furiş
va privi prin gaura cheii: ai domă
unui fluture captiv în sticla de lampă
va trebui cu aripile să sting
flacăra şi probabil din întuneric
vor apărea nişte ochi şi vor urca
scările în vreme ce vicleană
o gură îşi cheamă în ajutor
tăcerea.

ah, al cui blestem
îl tragem după noi deci ca pe
o umbră de sânge?

cândva
amintirile au să ne părăsească
şi o să privim în urmă cum
vântul răscoleşte cenuşa către
golul dintre inima noastră
şi zborul dinlăuntrul
unui ou pătrat precum
fereastra prin care o pasăre
vicleană trece,
o, viaţă
a mea dezamăgitoare ca
floarea de cactus nu pot să nu observ
că mi-ai adunat râurile care
năvăleau în casă precum o haită de lupi
şi după icoane l-ai căutat pe
dumnezeul lui heidegger
mort orb lovit cu pietre până

când în numele tatălui, al fiului
şi al sfântului duh din găvanele
morţilor, ca dintr-o pictură
de dali ieşeau în vârtejuri
trezite de somn măştile şi
cădeau din turn umbrele
trupurilor ce şi-au ascuns
gândurile intenţiile păcatele
singurătatea adunată irosită risipită
irosită.

o, noaptea ridică
din umeri şi-n urma
vorbilor care s-au spus
la decapitarea femeii isis
a curs trei zile de plâns.

după amurgul poemului
scris pe o tăbliţă de tărtăria
un zeu aprinde o torţă
şi începe să ne măsoare
zilele pâinea visele şi dintr-odată
el îşi aşază pe grumazul
nostru talpa cu ţinte de fildeş.

nimănui nu-i pasă dacă trăim
sau murim.

2

vulpea şi-a făcut vizuina în cuvântul
care purta pe deget giuvaeruri şi începuse
să umble printre lucrurile moarte pe care
numai noi le credeam astfel fiind
muşcaţi de colţii eternităţii,
vai cum tinereţea gurii într-un
nesfârşit răsfăţ descrie căderea lui newton
într-un fruct salvat de la foamea celui
care a supravieţuit la capătul potopului
doar pentru că
a intrat într-o piele de bivol
şarpe, strigă cel expulzat din inima
mea, blestemându-vă, aprinzând focul

cu mereu ascunsele mărturisiri despre
poemele omului rostite ori de câte ori
moartea ne înspăimântă cu venirea.

şi dacă acest curgător chip al meu
vă împiedică să aduce-ţi o mână
de pământ la marginea somnului
înseamnă că nimic şi nimeni nu va putea
opri lumea să strige la infinit numele
lui Dumnezeu.

asemeni unei baionete scoase din teacă sunt
privirile mele
înnoptate la fereastra în care
strigătele se lovesc asemeni unei rândunici.

o, iată vin călătorul şi cititorul în stele.
tu – du-te, nu vreau martori la poveştile
despre borges şi despre întunecata lui
corabie plină de stafii predestinate
să rătăcească doar prin cărţile
ale căror coperti din pielea uzată
a unui muritor sunet poartă urme de
cuţit şi de ochi albaştri.

unde te-ai dus vânătorule de
nu ai aflat cât dezastru a
produs vulpea în via cu struguri imaginari?

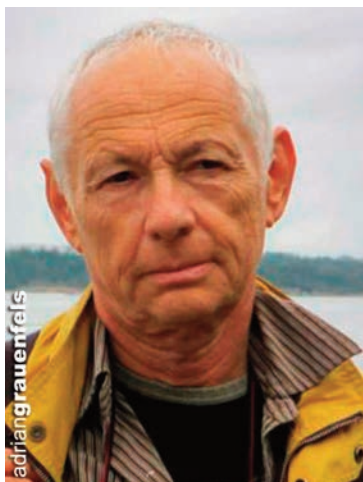
vine o vreme,
ia aminte: tăcerea cuvintelor
anunţă în sfârşit trădarea.

la marginea
mării nu pleca, dinspre trecut
vine balena albă şi nu este exclus aproape
de uitare să te găsească o moarte
tânără.

MAGIE CU JULIO CORTÁZAR

Adrian GRAUENFELS

Julio s-a născut în anul 1914, fiul unui cuplu de argentinieni, tatăl fiind atașat la ambasada din Bruxelles-Belgia, exact în momentul în care regatul este ocupat de trupele germane ale Kaizerului Wilhelm II. Copilul și familia sa se mută în Elveția neutră, la Zurich, unde vor petrece 2 ani. De acolo trec prin Geneva și apoi în Spania la Barcelona. Vor reveni la Buenos Aires spre finele lui 1919. Tatăl dispare un an mai târziu iar Cortázar copilărește împreună cu mama și surorile sale în Banfield, o suburbie a marelui oraș.

Într-o scrisoare datată Decembrie 1963, autorul descrie perioada petrecută la Banfield a fi plină de sacrificii, fragilă și teribil de tristă. Era un copil bolnăvicios, stătea mai mult în pat citind. Mama sa și ea o cititoare poliglotă îl face familiar cu Jules Verne și cu alte cărți de aventuri, perioadă despre care Cortázar va scrie în magazinul argentinian Plural: „Mi-am petrecut copilăria într-o ceață plină de

spiriduși și elfi, cu un sentiment de spațiu și de timp, complet diferit celor din jur.” Obține la 18 ani calificarea de profesor de școală. Mai târziu va urma filosofie și litere la Universitatea din Buenos Aires, dar renunță fără să obțină diploma, din motive financiare. Revine să predea la 2 școli din care una aflată în orașul Bolivar.

În 1938, sub pseudonimul Julio Denis, publică un prim volum de sonete „Prezențe”, de care se dezice mai târziu spunând într-un interviu din 1977 că este singura sa carte neconformă cu principiul după care

scrisul într-o carte trebuie să fie 100% fidel cu ce vrea autorul să spună. În 1944 este numit profesor de franceză la Universitatea Națională din Cuyo-Mendoza, dar demisionează după numai 2 ani sub presiunile politice ale regimului Peron.

Mai lucrează ca traducător pentru Camera de Comerț iar în 1949 publică o piesă de teatru bazată pe

povestea mitologică a lui Tezeu și a Minotaurului, cu numele „Regii”.

Emigrează în Franța (1951) unde va rămâne pentru tot restul vieții. A lucrat la UNESCO ca traducător. Operele sale majore le scrie la Paris și la Saignon în sudul Franței. Printre ele găsim numeroase povestiri scurte: „Bestiario” (1951), „Finalul jocului” (1956), „Armele secrete” (1959), „Un oarecare Lucas” (1979). Devine celebru pentru colecțiile de proză scurtă, Gabriel Marquez scrie despre el: „Este un idol care trezește dragoste dar și mari invidii. În plus, inspiră un sentiment puțin obișnuit: devotamentul. A fost argentinianul care a știut să se facă iubit de toată lumea”.

Se însoară în 1953 cu Aurora Bernárdez, argentiniană, traducătoare și ea. După divorț, cunoaște o scriitoare și producătoare de file din Lituania, Ugnė Karvelis cu care trăiește fără o căsnicie formală. Femeia îl determină să facă multe vizite în Cuba, țară care îi stărnește interesul pentru politică și îi modifică felul de a scrie. După 1960 publică 4 romane: „Câștigătorii”, „Hopscotch”, „Manual pentru Manuel”, „62: Model de Asamblat”. Alte 2 romane vor apar postum: „Examenul” și „Premiile”. „Hopscotch” este o carte specială care invită cititorul să aleagă între modul linear sau randomal al citirii. Același stil va fi folosit și de alți scriitori Latino-Americani ca José Lezama Lima, Carlos Fuentes, Gabriel García Márquez și Mario Vargas Llosa.

Cortázar folosește substanțial monologul interior cât și luciditatea conștiinței așa cum învățase de la James Joyce și alți moderniști. Este influențat de Suprarealiști, de Noul Roman Francez cât și de improvizațiile jazzului. Nu întâmplător povestirea „Urmăritorul” este bazată pe viața saxofonistului american Charlie Parker. A mai scris poezie, drame și multe ficțiuni de o

imaginație debordantă, cu care a uimit cititorii (de exemplu "Povestiri cu Cronopii și Speranțe"). Produce două almanahuri în care combină texte sale cu fotografii, gravuri, și desene în stilul almanahurilor rurale care circulau în copilăria sa.

Cărțile sale devin surse de inspirație pentru cinematografie. Antonioni face un film de mare

succes (Blowup-1960), Jean-Luc Godard produce filmul „Week End” după povestirea „Autostrada Sudului”. Mulți autori vor scrie cărți și poeme inspirate de stilul hibrid, uneori satiric, inventat de Cortázar.

Julio Cortázar moare în 1984 la Paris, lăsând primei sale soții drepturile de autor pentru toate cărțile sale.

POEME

Ion Teodor PALADE

ECHILIBRUL FIRESC AL SCĂRII

Plouă.

*Cu ușa deschisă, în prag, preotul citește din Carte;
face semnul crucii de câteva ori.*

*Miscările largi, adunate sub greutatea vorbelor,
plutesc peste frunzele copacilor tineri...*

*Plouă... preotul citește răzimat în tocul ușii;
uneori îndepărtează încet privirea și se roagă,
apoi, din nou, citește.*

*Fulgeră, fâșii alburii adăpostesc, din loc în loc,
aripile cerului.*

*Fulgeră...tot mai departe, tunetul se mai aude, abia
oamenii pornesc în pas grăbit, prudent,
pe sub streșini întâmplătoare.*

*Ploaia s-a liniștit, preotul a închis ușa odăii sale;
un abur subțire, mai mult presupus,
se desenează deasupra pietrelor;*

E din nou cald.

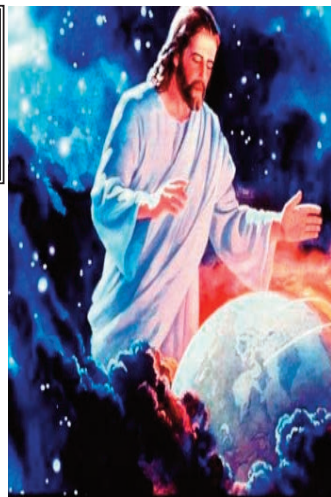
Pe alocuri simțul apăsător al unei zone părăsite...

*Regăsim obiectelor utilitatea, printr-o selectivă
inventariere a amintirilor.*

*Peste drum, printre firave umbre,
un câine latră scurt, poate prin somn.*

ARCUL DE TRIUMF

*Vechi straie mistuiră veacuri
se duc în amintire roțile de car,
prea împede meteahină deocheară
mărunte generații de barbari.*

*Negre duminici orbii alintară,
ici-acolo... văluri statormicia;
melancolii, strivite sub cerneală,
sorb azi, duios, o caldă silnicie.*

*Parcă-n uitare clipele intrară;
dorm îngăduitori rotunjii tauri.
în rădăcini se aplecară norii
recunoscându-i plebei resemnarea.*

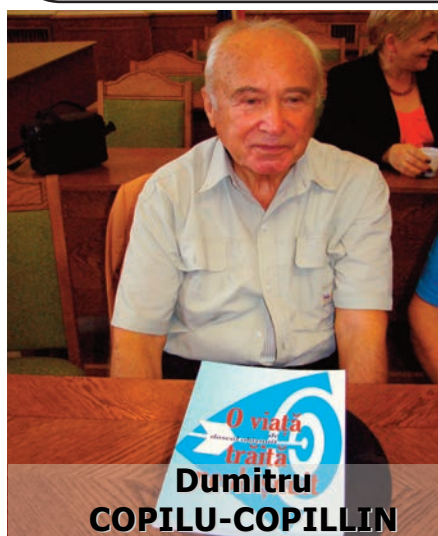
CUGET

*Doamne, să fi alături de mine,
mai cu osebire când eu nu sunt aproape de Tine.
Doamne, făgăduiește-mi mila Ta,
pe care s-o făgăduiesc celor fără de milă.
Doamne, îndură-te de mine,
vremelnică umbră a pământului
și nu-mi da mie mai multă fericire
decât aş putea eu, peste vreme, să duc.
Dar dă-mi, Doamne, durere,
atât cât n-aş fi fost să cred că pot îndura,
pentru că numai așa eu pot spera
să fiu umil și vrednic, în necuprinsă
suferința Ta.*

EMINESCU

universalul omagiat la Târgoviște sub egida „bătrânului bard” Ion HELIADE Rădulescu

Dumitru COPILU-COPILLIN

Ideea lansării la 15 iunie 2016 a serialului „Eminescu Universalul” (ultima ediție III, care le sinterizează pe cele anterioare, publicată în noiembrie 2015 la Târgoviște, Editura „Bibliotheca”) aparține președintelui Societății Scriitorilor Târgovișteni, Mihai Stan, dar aceasta să aibă loc nu la Salonul literar al SST, ci anume în locația care se bucură de cea mai largă audiență publică pentru evenimente culturale importante, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu”. Evenimentul editorial, programat în această locație, ne obligă să remarcăm astăzi o semnificație istorică aparte a temei enunțate, prin alăturarea câtorva coincidențe.

În urmă cu 150 de ani un adolescent gimnazist a debutat ca poet în revista „Familia”, cu care prilej redactorul Iosif Vulcan l-a înveșnicit cu pseudonimul Mihai Eminescu.

După câteva luni proaspăt debutant serie și mai târziu i se publică (la 18 iunie 1867), poezia „La Eliade” (Os magna sonaturum), o odă în care omagiază în versuri, la împlinirea vârstei de 65 de ani, pe „bătrânul bard” Ion Heliade Rădulescu, considerat atunci de tânărul poet un model (similar cu un alt model, care a fost pentru el în urmă cu câteva luni Aron Pumnul, în oda la moartea acestuia). Acum în viața sa strălucea un alt simbol de viață : „Pe fruntea inspirată, pe fruntea-nspiratoare.../ Pe fruntea cea umbrită de bucle de argint...”, acum punându-i imaginar „Cununa cea de laur, ce sîntă sepletește... / Astfel îți e cântarea, bătrâne Heliade.../ Rugam-aș la Erato să cânt ca Tine, barde”. Referindu-se la această poezie, Perpessicius remarcă: „Deprins cu omagiile în versuri, câte-i cântau genialitatea și profetismul..., Eliade nu va fi fost insensibil la oda ce-i închina în „Familia” cel mai tânăr discipol într-o lirică”.

O altă coincidență (pe larg prezentată în cartea pe care o lansăm astăzi), - în același an 1867, când apărea poezia „La Eliade”, adolescentul Eminescu în trecerea sa din Transilvania vasală Austro-Ungariei spre România liberă, prin Carpații Meridionali de graniță, ajuns în munții Cindrel a dispărut aproape timp de un an din privirile biografilor, adăpostindu-se pe la vreun schit, mai

credibil prin vreo peșteră, ducând o viață totală de ascet. Atunci – aidoma majorității geniilor, înaintea marilor înfăptuiri – a trăit fenomenul de Revelație (comuniune cu divinitatea), ca efect dobândind un potențial uman și creator supradimensional. În consecință, a început să scrie, voit-nevoit ascuns de ochii lumii, peste 3000 de versuri, majoritatea postume, între care grandioasele poeme Memento mori și parabiografia Povestea magului călător în stele. Concomitent și-a început viața de ziarist militant pentru cauza națională, încheiată ca martir, dar – ridicându-se în ochii conaționalilor ca Pasărea Phoenix din propria-i cenușă ca un simbol al focului creator - după aproape un secol a fost ales postmortem membru al Academiei Române.

În epocă, Ion Heliade Rădulescu era cunoscut ca „cel mai important ctitor din cultura română prepașoptistă”, iar în 1867 când apărea oda „La Eliade”, recunoscut ca cel mai prestigios poet, prozator, traducător, critic, editor, tipograf, ziarist, om politic și savant filolog – figurează printre membrii fondatori ai Academiei Române și primul ei președinte (la debutul lui Eminescu, în 1866 denumită „Societatea literară română”, în anul 1867, „Societatea Academică Română”, iar în 1879 „Academia Română”). E de remarcat faptul că, probabil în același an 1879,

atunci când Academia Română își enunța public programul, vizând menirea sa de a elabora marile dicționare, iar ulterior Gramatica limbii române, poetul Eminescu, prozatorul Slavici și dramaturgul Caragiale, conveneau să elaboreze ei o gramatică a limbii române, împărțindu-și chiar capitolele. La scurt timp, probabil cunoscând obiectivele prioritare ale Academiei Române, Eminescu îi convingea pe confrății săi scriitori că menirea lor ca persoane fizice nu era să elaboreze ei o gramatică a limbii române (deși atunci era numită „pășărească”, încă păstrând tarele slavonizării, latinizării, franțuzirii), ci să scrie opere într-o limbă literală modernă model, pe baza căreia „Instituții specializate” să elaboreze Gramatica și Dicționarele limbii române. Adevărat, Academia Română a dat atunci primele glosare/dicționare ale limbi române literare, dar și Eminescu ne-a lăsat ca instrument de lucru un dicționar unic al limbajului poetic, numit de editori „Dicționar de rime”, pe care el însuși l-a aplicat în opera scrisă într-o limbă literară modernă, pe baza căreia s-au scris cu vremea Gramaticile limbii române moderne.

Așadar, destinul l-a învrednicit pe poetul Eminescu să-și scrie opera într-o limbă literară modernă etalon, devenită limbă națională, pe care în consecință o vorbesc românii de pretutindeni, încă de mici în familie, apoi la școală învață să citească și să scrie românește (fiecare om de rând sau scriitorii, între care împătimitii de Eminescu, precum Blaga, Arghezi, Nichita Stănescu, fiecare în stilul și după puterile proprii), iar cei care-l și citește învață să simtă românește. Oare elevii și profesorii lor, scriitorii, cetățenii care dialoghează și se socializează în limba lui Eminescu, chiar unii eminescologi, precum noi cei de față știm asta? Sau mai știm noi asta, în condițiile în care în România

ultimelor decenii jubilează „demolatorii” de mituri/valori românești, în economie și cultură, fie și dacă s-a oficializat sărbătoarea comună a Zilei de naștere a lui Eminescu și a Culturii Naționale. Această problemă, rezumată acum aici, este prezentată în carte ca un pretext pentru a remarca de ce mituri/simboluri naționale, cu care adesea este comparat Eminescu, precum Dante în Italia, Shakespeare în Anglia sau Goethe în Germania, sunt respectați în țara lor pentru limba – națională – în care aceștia și-au scris opera. În cazul lui Eminescu, mulți dintre cei care-i citesc opera în originalul românesc, cu atât mai mult cei care-l citesc în alte limbi se regăsesc pe sine și pe alții în ce au mai bun, de aici interesul crescând pentru poetul român în publicații editate deocamdată în peste 80 de limbi din peste 250 de țări.

Revenind la perioada în care nu întâmplător Eminescu scria poezia „La Eliade”, atunci se adeverează atât crezul romantic al tânărului poet, cât și prestigiul istoric al marelui cărturar. De aceea, ambii au fost îndreptățiți cu însemne de omagiere pe frontispiciul Academiei Române, de asemenea unul să figureze în grupul statuar din fața Universității din București, simbol cultural emblematic pentru întreg neamul românesc, iar moștenirea culturală a lui Eminescu să reprezintă pentru eternitate un simbol emblematic al spiritualității neamului românesc, în plus prin opera lăsată moștenire să marcheze un moment românesc în patrimoniul cultural al omenirii.

Născut la Târgoviște într-o familie de aleasă proveniență, era normal ca cel mai cunoscut lăcaș de cultură din Târgoviște să poarte acum numele lui Eliade. Dar Biblioteca județeană Dâmbovița se bucură de prestigiu nu numai prin numele patronului său spiritual, ci și prin activități de profil

și de semnificație culturală locală și națională, precum pare să fie și acest eveniment editorial, așa cum este surclasat pe internet.

În acest context, un ardelean plecat dintr-un mic cătun ardelean în lumea mare cutezând să învețe la școli înalte, datorită profesiei stabilit în București, dar în ultimele două decenii 8 din 12 luni locuind în Bezdeadul de Dâmbovița, de când a coordonat aici o școală pilot a reformei învățământului românesc. Aici și-a semnat și ultimele lucrări de sinteză – concluzii de o viață – după împlinirea vârstei de 80 de primăveri. Publicate la editura SST, al cărui membru este, cu o discreție de provincial a încercat să-și lanseze ultimele volume – rodul strădaniilor de peste o jumătate de secol – în chiar acest lăcaș primitiv și diseminator de cultură autentică.

Prima carte, „O VIAȚĂ de dascăl obișnui TRĂITĂ NEOBIȘNUIT” (publicată în 2011, în prefață recomandată de către acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici, lansată în 2012, moderator fiind scriitorul Victor Petrescu, fostul director al Bibliotecii județene) subsumează un bilanț al înfăptuirilor: 25 de ani, - activitate didactică universitară și postuniversitară; 30 de ani, - activitate ca cercetător profesionist pe post, realizând 56 de contracte, beneficiari fiind Ministerul Învățământului și inspectorate școlare; publicistică: peste 350 articole și studii în domeniul educațional, peste 250 în domeniul literar și câteva în alte domenii, precum limba, folclorul, biologia (adică trei manuale alternative, primul experimentat chiar la școala nr. 2 din Bezdead, după care continuă să învețe de 17 ani școli din județul Dâmbovița și din alte județe). Între lucrările publicate în această carte figurează textul lecției de deschidere a unui curs predat cu interminențe la Universitatea „Ion Creangă” din Chișinău (2006, 2008, 2010), despre

dimensiunea și valoarea universală a lui Eminescu, reprezentând proiectul unui viitor serial. Prima parte a acestui serial, „Eminescu în perspectivă universală. Reconstituiri și restituiri” (2013), cuprinde cele mai semnificative 24 din cele 50 de lucrări publicate anterior despre Eminescu, lansarea având loc mai întâi la Congresul Mondial al Eminescologilor din septembrie 2013, ulterior la Biblioteca județeană I. H. Rădulescu, moderator fiind scriitorul Toma George Veseliu. Ambele lucrări reprezentau – în intenția autorului – simbolice „cărți de vizită” pentru cei care s-ar fi putut întreba cine mai este și acest „neica nimeni” care ne oferă cărți privind „colosul” Eminescu, despre care până acum „s-a spus totul”.

Următoarele trei cărți din serialul „Eminescu Universal”, publicate tot la SSTârgoviște, deschideau perspectiva unei abordări universaliste a moștenirii eminesciene sub aspect metodologic și de viziune, pe baza unor criterii legitime ale universalității creației literar-artistice, cu accent pe criteriul receptării universale (care le subsumează pe celelalte: performanța măiestriei comparabile și compatibile cu cea a clasicilor consacrați, reflectarea la acel nivel de măiestrie viața epocii în care a trăit autorul, influența exercitată postum). Așadar, pentru cunoașterea procesului de universalizare a operei eminesciene prin subsumarea datelor privind cunoașterea, recunoașterea și consacarea a fost ales un titlu sugestiv și accesibil, care-l prezintă pe „Eminescu în circuitul universal, traducerea și eco-ul operei în publicații tipărite și online”, de asemenea prin programe cu traducere automată, toate în limbi și pe familii de limbi, care se vorbesc în peste 250 de țări din zone geografice situate pe toate continentele.

O asemenea modalitate de prezentare permite cititorilor și cercetătorilor lui Eminescu să compare, să coreleze, să reflecteze, să înțeleagă particularitățile sistemelor prozodice și de limbaj poetic naționale, mai ales puterea de exprimare a trăirilor, sentimentelor și gândirii în opera eminesciană, etalon de limbă literară modernă, devenită limbă națională, compatibilă ca putere de exprimare cu limbile vechi și de largă circulație. Mai mult, ceea ce vizează esențialul, adică unicitatea „fenomenului” Eminescu, despre care se vorbește din ce în ce mai mult, înseamnă acel general uman în gândirea și simțirea eminesciană, exprimat în opera sa, în care se regăsește ca trăire și simțire cititorul, chiar dincolo de învelișul lingvistic, adesea altul decât originalul românesc. De aici interesul crescând în lume pentru Eminescu.

Dovada? În condițiile în care, în ultimii 138 de ani de la apariția primelor traduceri, numărul exemplarelor din tirajele citite atingând milionul, un singur link, identificat într-o limbă dintr-o țară mică, arată că numai în ultimul deceniu, un număr de peste 150 de titluri, selectate doar din periodicele de masă, publicate în peste 600 de versiuni, apărute în 12 limbi, aici figurând și limbile de largă circulație, au fost accesate/citite în publicații tipărite și online, atenție, de peste 3 500 000 de ori/adică de tot atâția cititori interesați de Eminescu. Situația ne amintește de Shakespeare, - care după o sută de ani de „uitare” după moartea sa, odată cu expansiunea colonialismului englez crește în lume și interesul pentru „marele brit”, peste cinci secole timpul lucrând în favoarea lui, asimilându-l. De la moartea lui Eminescu au trecut nu mult peste o sută de ani pentru ca în principal mijloacele moderne de comunicare online actuale – efectul Tesla al

transmiterii la distanță fără fir prin undele electrice radio (tip wireless, telecomanda, telefonul mobil, tableta, în realitate internetul) să favorizeze creșterea interesului în lume pentru poetul român, dar și în acest caz timpul Supremul Judecător urmând să lucreze în favoarea asimilării operei eminesciene. Primul însemn în acest înțeles unanim acceptat și azi este recunoașterea actualității operei lui Eminescu în lumea de azi pe toate meridianele lumii.

Demonstrația adevărurilor enunțate mai sus a fost prezentată în cele deocamdată trei ediții, apărute sub genericul „Eminescu Universal”, din august 2014 (ed. I despre traducerea și eco-ul operei în 77 de limbi) și 2015 (august, ed. II, Eminescu în 79 de limbi, respectiv noiembrie, ed. III, despre Eminescu în 80 de limbi). Primele două ediții au fost lansate la Congreșele eminescologilor din septembrie 2014 și 2015.

Ediția despre Eminescu în 79 de limbi autorul a fost invitat să o prezinte în ședința plenară a Congresului eminescologilor din septembrie 2015. Urmare a audierii expunerii și a lecturii cărții, Președintele Congresului Mondial al Eminescologilor, acad. Mihai Cimpoi a expediat pe e-mailul personal al autorului un amplu „Cuvânt înainte”, la o eventuală viitoare ediție, în dorința ca opinia sa despre carte să fie cunoscută și de cititorii străini. Domnia sa avea în vedere ofertele unor participanți la congrese de a traduce și edita cartea în limbile italiană, turcă, chineză, ucraineană, rusă, franceză, ulterior engleză (SUA). Institutul Cultural Român din București apreciind valoarea cărții asigură finanțarea traducerii și editării pe baza contractelor care se pot încheia începând din primăvara anului 2016.

(Va urma)

SONETE

Maria NICULESCU

E lin, precum izvorul

*E lin precum izvorul cu marea când se-adună,
E perlă diafană; sidef, fior, mătăasă,
E cânt de ciocârlie ce-n zare, mlădioasă,
Îmbină raze, triluri, azurului cunună,*

*E verde murmurare de codru, și sfioasă,
E lăra măiestrită ce, briza, o înstrună,
E-albastră simfonie de stele-n clar de lună,
E zbor șoptit de flutur, pe floare când se lasă,*

*Din Ceruri se prefiră cu modulații line,
E dor, căldură, rugă, lumină,-ngemănate,
Cu-accente selenare ecoul, dulce, vine,*

*Sunt multe alte-n lume, o știu, dar dintre toate,
Armonioase-acorduri știu, sufletul, să-mpline.
Cu Dumnezeu, adesea, vorbesc pe înserate.*

Bolnavă sunt de dragoste

*Bolnavă sunt de dragoste de tine
Eminul meu din vremuri depărtate,
O, de-aș putea cinci vieți -napoi străbate
Și te-aș citi, mi-ar trece doru!,- fine.*

*Bolnavă-s și mi-s gânduri cu lăcate,
Iar spusele nu-mi sunt de aur pline,
Bolnavă sunt Eminul meu, dar cine
Va-nstrăluce lagune-ntunecate?*

*Transcende-voi în timpuri viitoare,
Preface-mă-voi într-o floare-albastră
Sau într-un lac, cu unda-n lăcrimare*

*Și voi muri de-atâtea ori, măiastră,
Din har să-ți fur-o rază lucitoare
Poate devin, sub raza ta, o astră.*

Sub liliac de floare

*Sub liliac de floare-mpovărat
Te-am întâlnit, minunea vieții mele,
Părai cum, că, ai coborât din stele,
Erai frumoasă cu adevărat.*

*Prin pletele-acaju, căzând rebele,
Pe umăr sidefiu și marmorat,
O clipă cât un veac să fi durat,
Oh, de-aș fi fost eu, vântul, printre ele!*

*Priveam înmărmurit tabloul viu,
În jur pluteau arome de absint,
Simțeam că mor, simțeam că reînvii,*

*Stăteai visând sub pulberea de-argint,
Nu m-ai chemat la tine ca să vin,
Ne-am fi pierdut departe, în Corint.*

E pace, pace- adâncă

*E pace, pace-adâncă peste lume,
Își cerne luna-arginturi diafane,
Lumini celeste, pe pământ, în strane,
Deschisu-s-au spre-nveșnicite albume,*

*E pace peste inime profane,
În smaraldinul ierbii, ninse brume
Și-n cenușiul gliei; nori, cutume
S-au stins de neputința-le în dane.*

*E pace peste-albastre valuri ronde,
Sărut ce-și dau cu lacrimi celestine,
Se oglindesc în ele anaconde,*

*E pace peste lumile creștine,
Tresar priviri uimite de gioconde,
E pace, pace-adâncă pentru tine.*

Fericirea Imprimată în Textura Sufletului

Octavian LUPU

Octavian LUPU

„Sentimentul nu poate înfrânge rațiunea. Cel puțin aparent așa stau lucrurile. De multe ori în acest meci inegal simțirea se frânge sub apăsarea tirană a datoriei, interesului sau convenienței sociale. Însă în felul acesta, oamenii devin lipsiți de inimă și de pasiune trăind asemenea unor roboți programați să urmeze doar tipare prestabilite și nimic mai mult”, spuse Darian în timp ce răsfoia filele unei cărți îngălbenite de vreme luată de pe raftul bibliotecii universității.

„De ce te lași pradă unor astfel de trăiri întunecate?” întrebă nedumerit Elian, prietenul său din copilărie între timp coleg la aceeași facultate. „Există momente luminoase în care căldura sufletească ajunge să topească metalul rațiunii pure și să azvârle bolovanii acelei logici impuse prin convenție. Nu crezi acest lucru?” spuse Elian așteptând un răspuns.

Deodată, de undeva din difuzoarele dispuse discret în plafonul bibliotecii se auziră

suficient de distinct cuvintele unei melodii cântate în limba engleză: „Vise făcute din amintiri, / Ca punți între tine și mine, / Sunt fețe din altă lume / Sub chipuri de bal mascat. // Sunt vise despre tine și mine, / Sunt punți ale destinului, / Sunt vise ca de copil, / La începutul vieții. // Sunt oglinzi ale amintirii, / Vise cu prieteni și dușmani, / Sau cu dorințe tainice / Desprinse din Eternitate.”

Darian tresări involuntar. Cuvintele atingeau corzi sensibile pe care nu putea să le stăpânească. Era ca în acele vremuri când căuta cu febrilitatea femeia iubită și nu o găsea nicăieri. Bineînțeles, varianta de substituit își făcea apariția la tot pasul, dar Ea nu era printre ele niciodată. Aceste vise îl bântuiseră ani la rând în timpul nesfârșitelor ore de meditație nocturnă stând singur sub lumina lunii și fumând țigară după țigară până la ziuă. Balul mascat al lumii niciodată nu îi permisesse să vadă ce se afla în spatele măștilor purtate voluntar sau nu pe coridoarele mari sau mici ale lumii.

„Te gândești la ceva?” îl întrerupse Elian. „Uite, tocmai am găsit o carte despre dobândirea fericirii conform filozofiei antice grecești. Ce mă frapază este faptul că pentru Socrate fericirea se dobândește prin efort personal și nu este un dar al zeilor. Ce părere ai?” spuse mai departe întorcându-se către Darian în timp ce ținea în mână o carte voluminoasă înfățișând pe copertă bustul impunător al unui filozof antic.

Dar Darian o vedea în continuarea pe Ea, acea persoană fără chip și nume, cum îl privea când din spatele rafturilor de carte, când din dreptul ferestrei asemenea unei fantezii ce a prins realitate. „Oare chiar există?” se mărgini să se întrebe fără să aibă vreun răspuns. „Balul mascat al lumii prelungește senzația de vis ce nu se mai termină, ce doar tranzitează de la o formă fluidă la una solidă, care ulterior se topește din nou în cea fluidă și așa mai departe. Cum pot avea certitudinea că exist, că lucrurile sunt reale și că voi rămâne consecvent pe calea dobândirii celui ceva numit fericire?”

Dar întorcându-se către Elian spuse: „Calea lui Socrate reflectă de fapt propria sa viziune axată pe spirite ce transcend materialitatea lumii acesteia. Nu știu dacă pentru el noțiunea de fericire a reprezentat altceva decât un mijloc în atingerea acestui obiectiv mistic al trecerii în eternitate.” După aceea, înaintând către mijlocul bibliotecii și așezându-se la o masă de lectură continuă: „Pentru mine fericirea reprezintă ceva tangibil și trebuie să fie scopul suprem al acestei vieți. Dar rațiunea și convenția socială te vor deturna de fiecare dată încercând să schimbe definiția corectă, pe care chiar și un copil o poate intui.”

Elian se așeză și el la aceeași masă și îl privi pe Darian cu bunăvoință, dar fără să îi poată înțelege direct cuvintele. Întotdeauna îl admirase pentru rigoarea vorbirii

și precizia detaliilor fixate acolo unde trebuie ca într-un tablou clasic în care nimic nu este lăsat la întâmplare. Fruntea sa înaltă deseori se încrunta sub greutatea cugetărilor profunde, care îl urmăreau mai tot timpul. Măinile sale fine, ca de pianist, adăugau prin gestică lor putere la ceea ce afirma conferind gravitatea necesară sublinierii unor idei mai însemnate. Această seriozitate a lui Darian era ceva cu totul neobișnuit fiind o trăsătură caracteristică a sa încă din perioada adolescenței.

În timp ce alții de vârsta lor își începeau viața sentimentală și jocul schimbului de parteneri, Darian prefera să rămână în compania cărților din bibliotecă, ieșind doar pentru a se plimba singur sau cu Elian printr-un parc unde putea rămâne departe de tumultul celor din jur. Această maturitate precoce s-a continuat și în timpul facultății, când colegii de generație deja aveau adevărate aventuri mai mult sau mai puțin romantice, însă Darian continua să rămână dedicat cărților și studiului. Din când în când se părea că era dispus să încerce și el jocul dependenței sentimentale, dar de fiecare dată se retrăgea înainte ca lucrurile să devină cu adevărat serioase.

Cu toate acestea, Ea îl urmărea mai tot timpul și nu îi dădea pace, chiar și în momentele cele mai liniștite, așa cum erau acestea din sala de bibliotecă. Aplecat asupra unei cărți de arheologie, unde o mulțime de imagini ale statuiilor antice îi treceau prin fața ochilor, avea impresia că Ea căuta să îi vorbească și să îl atingă cu fiecare filă. Era un joc al iluziei și imaginației de care cu greu putea să scape. Nici măcar lui Elian, bunul său prieten, nu îi spusese prea multe despre această săcăială, aproape continuă, ce îl urmărea de ceva vreme încoace.

„Dar cum poate fi tangibil ceea ce este iluzoriu?” îi răspunse Elian. „Știi bine că fericirea dispare de îndată ce o atingi, fiind un fel de miraj care te atrage, dar se destramă la apropiere. Ea nu poate fi atinsă și reprezintă doar un ideal ce ne luminează viața. Ai cumva vreo altă viziune? Chiar sunt curios să aflu mai multe detalii!” adăugă cu entuziasm închizând cartea din fața sa și uitându-se atent la Darian.

Devenit brusc dispus să vorbească, Darian spuse: „Fericirea nu poate fi atinsă în exteriorul tău, ci doar în interiorul tău. Cei care caută să o dobândească pe calea exterioară se vor amăgi mereu, fiindcă ea se află în interior și acolo trebuie să fie concentrată urmărirea ei. Pe de altă parte, dacă o găsești în inima ta, cum se spune, atunci o vei găsi și în exterior, fiindcă surprinzător sau nu, fericirea are capacitatea de a se materializa de îndată ce ai identificat-o în propria ta lume. Ea va prinde un chip fizic, care te va urma mereu, cât timp păstrezi legătura interioară,” continuă el fără să se oprească.

„Și există vreo metodă să nu o pierzi? Poți să rămâi cu Ea mereu?” întrebă Elian într-o manieră ce accentua cu un pronume personal noțiunea de fericirea ca făcând referință la o ființă.

Deloc surprins, Darian continuă: „Ea te va urmări mereu cât timp ești pe calea cea bună, dar de îndată ce o vei părăsi, Ea va dispărea. De fapt, este posibil să nu mai găsești niciodată cărarea fericirii dacă din neglijență, conformism social sau interes material o abandonezi voit. Pe de altă parte, există șansa ca într-o zi Ea să iasă din lumea ideilor și să ia chipul fizic al unei persoane la care nici nu te aștepți!”

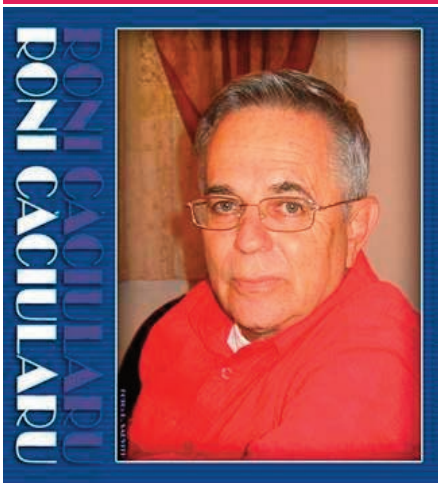
Atunci se apropie Sofia, care ascultase fără să vrea toată această conversație fiind așezată la masa vecină și îl întrebă: „Dar cum va apărea fericirea în cazul unei persoane de sex feminin? Te întreb, fiindcă până acum ai aplicat toate aceste imagini doar la condiția voastră masculină,” continuă ea fiind curioasă de răspuns.

„Simplu,” îi răspunse Darian fără să fie mirat de intervenția ei. „Fericirea pentru o fată se va manifesta ca un El care te urmărește și este alături de tine în cele mai neașteptate clipe, pentru ca la momentul potrivit să prindă chip în cineva pe care vei avea ocazia să îl întâlnești! Există o simetrie a căutării, fiindcă fericirea are o natură duală ce integrează deopotrivă elementul feminin și cel masculin. De fapt, nu există iubire autentică fără fericire și fericire adevărată fără prezența iubirii!” încheie Darian fără a mai oferi alte amănunte.

Însă cumva, printr-un joc al coincidenței, sau poate al predestinației, se auziră cuvintele finale ale melodiei ambientale, cum răsunară cu un glas abia șoptit pe culoarele pline de rafturi ale bibliotecii în timp ce picăturile de ploaie izbeau puternic în geamul ferestrelor: „Vise făcute din armonie / Și dorințe desprinse din realitate / De la începutul vieții / Se unesc luminos și lăuntric / Cu vise de dragoste amestecată cu lacrimi / Ce trăiesc la nesfârșit.” Tresărind, Darian a prins vocea Ei, în timp ce Sonia înțelese imediat că El îi vorbea, iar Elian privindu-i se întrebă dacă nu cumva Ea și El s-au întâlnit chiar în fața lui în același elan al căutării.

„VALOARE ȘI VIGOARE” – UN NOU ROMAN AL MAGDALENEI BRĂTESCU

Roni CĂCIULARU

Magdalena Brătescu este o scriitoare de prim rang. Critica literară, mai ales cea din România, a subliniat cu cinste și seriozitate acest fapt. Și iată-ne acum în fața unui nou roman de o calitate deosebită, scris de această talentată prozatoare. Stilul și profunzimea, substanța, viața descrisă, densitatea ideatică, tematica, conflictul, originalitatea, farmecul narațiunii, meandrele scriiturii, ilustrează un condei superior în literatura creată pe românește din Israel. Și, trebuie să fiu sincer, ba chiar îmi face plăcere să mărturisesc că Magdalena Brătescu, în opinia mea, aparține adevăratei literaturi românești de azi. Cu toate că recenta sa carte, de pildă, se referă la oameni și întâmplări din Israel, nici măcar de origine română. Dar dincolo de localizări strict geografice, sau de ierarhizări critice, există faptul

indiscutabil că autoarea scrie în limba română, gândește și simte ca și noi, ne face să ne redescoperim gânduri și sentimente, astfel încât să considerăm că scriitoarea face parte din ființa noastră intimă și adevărată. Artă, în cel mai bun înțeles al cuvântului!

După lectura recentului ei roman „Umbra celor șaisprezece apusuri”, încerci un amplu sentiment de satisfacție, morală și estetică, și te redescoperi pe tine însuși ca om. În această carte se pun probleme grave, se sugerează răspunsuri nu întotdeauna comode sau laudabile, viața este privită așa cum e, în mod verosimil și este analizată atent și dezinvolt, corect și semnificativ, nuanțat și subtil educativ. Lumea e frumoasă și urâtă, bună și rea, deșteaptă și proastă – exact cum îmi spunea chiar M.B., la modul general, într-un interviu de mare succes, datorat interlocutoarei mele. E lumea din Israel, dar oamenii, cu tot specificul lor local, sunt oamenii omenirii, ai lumii largi, ai mapamondului civilizat sau care se dorește astfel. Am curajul să afirm că întrevăd, de fapt, valoarea universală a scrisului Magdalenei Brătescu. Fiecare piesă de pe tabla de șah a vieții, și a admirabilului său roman, își are rostul ei. Și trebuie să recunoaștem că avem de-a face cu un bun jucător al acestui joc. Îmi reamintesc acum, aproape involuntar, de „jocul” lui

Tudor Arghezi, care puncta, gândind la marea plecare, după zbateri și deveniri de-o viață: „Îl joci în doi, în trei,/ Îl joci în câte câți vrei!” (De-a v-ați ascuns...) Cartea la care ne referim, este seducătoare, de la început până la sfârșit. Ai luat-o în mână, ți-au căzut ochii pe prima pagină, acolo rămân, apoi nu se mai dezlipesc de ea pagină după pagină...

„Umbra celor șaisprezece apusuri” este un „roman de dragoste, psihologic și de suspans, (...) este povestea unei iubiri incurabile, cu neașteptate răsturnări de situații, pe fundalul realităților israeliene, de la înființarea Statului (Israel – n.n.) și până în zilele noastre. Cei doi protagoniști sunt Boaz și Noemi, pe care viața și istoria îi întâlnește și-i desparte. (...) Personaj frământat, șovăielnic și obsedat de dragostea sa neîmplinită, Boaz va avea o existență aventuroasă și plină de neprevăzut. De ce a ajuns în Anglia, când i-a întâlnit pe Ben Gurion și alte personalități din politica și armata israeliană, dacă i-au reușit afacerile la bursă, cu cine s-a căsătorit și mai ales dacă s-a vindecat de dragostea obsesivă pentru frumoasa Noemi, sunt numai câteva întrebări la care cititorul va găsi răspunsuri pe parcursul lecturii”. Citatul acesta este împrumutat de pe una din copertele cărții în discuție, astfel încât să ne apropiem un pic mai

mult de viața cuprinsă între acele cartoane de servicii. Este însă, recunosc cu regret, o prezentare cam superficială. Dincolo de ea se află o lume, o istorie, o țară cu niște oameni vii, sunt drame, sunt bucurii și tristeți, înfrângeri, lupte și izbânzi, sunt nu numai dragostea dintre cei doi, ci și iubirile și viața celorlalți, care gravitează în jurul celor două personaje pivot ale cărții, este devenirea unui stat, sunt culisele politice, nuanțe și meandre ale destinului, este patriotismul israelian, fără emfază, dar temeinic și indestructibil, sunt atâtea experiențe umane și este atâta clocot sufletesc, e marea dragoste de oameni a autoarei, ca și negarea propriei ticăloșii a personajului principal, negativ, însă atât de adevărat, ba chiar și pozitiv în cele din urmă. Cum sunt eu, te întrebi? Dar cum ar trebui să fiu, dacă m-aș afla în unele situații asemănătoare cu cele din această imprevizibilă carte? Imprevizibilă ca viața, ca destinul, ca lumea...

Romanul Magdalenei Brătescu bucură și incită, te subjugă și te ridică deasupra lui, deasupra destinului, te face să înțelegi lucruri mai puțin posibil de înțeles, te încântă estetic, te face mai om, te descoperă și în micimile tale, de care uneori fugi... Totul cu o forță aparte, care vine la Magdalena Brătescu dintr-o cunoaștere profundă a vieții, dintr-o inteligență rarisimă, dintr-o mare sensibilitate și o cultură amplă și temeinică. Romanul cu titlul amintit se închiagă prin povestirea vieții lui Boaz, văzută prin prisma senectuții sale, un fel de „autobiografie” literaro-cinematografică, cum numai capul Magdalenei poate să scorească. Este o carte de tristețe, căci povestitorul e, se pare, chiar dacă nu vrea să recunoască, un perdant, un înfrânt: de destin, de propriile slăbiciuni și inconștiențe. Narațiunea sa, prin care și alături de care se exprimă autoarea, este a unui

om care „se pregătește de marea plecare”. Magdalena Brătescu i se substituie, aș îndrăzni să spun, diabolic. Totul este scris de ea prin viziunea psihologică a unui bărbat precum Boaz. E o performanță. Dar și un mod al scriitoarei, de altfel izbutit, de a-și voala și propriile trăiri, unele motive reale sau imaginare în care, cine știe, poate i-a fost dat să existe. Un ochi mai atent deslușește însă și vigoarea ei sufletească. De aici decurge, poate, și abilitatea cu care-și manipulează personajele. Și trebuie recunoscut: crearea personajelor se face și în acest roman cu forța de Dumnezeu.

Cu aceeași putere M.B. crează vieți, destine, întâmplări, pe care le conduce spre deznodământul dorit și firesc, dramatic și realist, urmându-și creator arhitectura construcției sale.

Profunzimea acestei cărți reiese, cred, și din dintr-un anume derizoriu. Întâlnim, așa, ca pe-un fapt aproape obișnuit, divers și profund, punctată nu o dată, însăși drama poporului evreu. Boaz spune meditativ, la un moment dat: „Așa e plămădit poporul patriei mele, nomadul așezat în vila din junglă, sau în apartamentul de bloc pentru care se îndatorează și el și părinții lui pe viață, născut sau poate blestemat să trăiască în provizorat”.

Scriitoarea și cititorul trăiesc intens, cu pasiune, întâmplările povestite. Structura cărții este astfel întrețesută, încât descoperi mereu evoluția narațiunii și, odată cu ea, a personajelor printre care te afli familiar. Totul pare verosimil, credibil, autentic. Totul este atât de omenesc și de aureolat de crepusculara privire a eroului principal, care-și uită vârsta și se contopește mereu cu cel ce a fost. Forța interioară, vigoarea creatoare a scriitoarei, se împletesc și cu slăbiciunile unora dintre personaje, cititorul având parte de o tonalitate de echilibru psihic, tonic în cele din urmă. Și asta, întrucât viziunea scriitoarei este profund umanistă, iar clapele computerului ei țes o scriere particulară, originală și cu un specific unic. Impresionează discret și temeinic fundalul cărții, revenit nu o dată în mod implicit, canavaua acestei scrieri fiind de istorie, cu trăiri și sentimente strict personale și împrejurări generatoare de patriotism ferm, dar firesc, adevărat, pornit din inimă. Personaje cu unele minusuri, care-s umbrite pentru un timp în ochii noștri, apar deodată strălucitoare prin fapte, gânduri, hotărâri legate de țara și destinul poporului evreu. Simplu. În limitele celui mai firesc mod de a exista.

Oamenii, istoria, neamul și țara, viața și speranța, luate împreună și tratate cu artă adevărată – iată ce dă forță acestei cărți, ea detașându-se net de destula scriere fără har, care inundă literele românești. Sigur, are și scrisul mediocru rolul său: el crează un cer pe care o stea poate străluci. Citiți „Umbra celor șaisprezece apusuri”, ca să vedeți câtă dreptate am! Și vă veți bucura că Magdalena Brătescu scrie!

Opresc aici însemnările mele. Ar fi încă multe de spus, căci cartea mustește de artă, de viață și de gândire bună. Cred însă că e suficient pentru a semna o stea, în umbra atâtor apusuri. Solare și literare!

CRONICI ȘI RECENZII – POEZIA ESTE CA UN APARAT FOTO

“Poetry is like camera. A skilled photographer sees things differently. That's the most important thing. Poems always come to you — they're like gifts, but you have to be open to receive them.”

(Bill Wolak, “The Times of India”, 2014)

Marius CHELARU

De ceva ani încoace Olimpia Iacob lucrează la realizarea unui drum interesant între poezia de limbă română și cea de limbă engleză. Fie că este vorba despre autori din SUA, fie din Marea Britanie sau/ și din alte locuri (de diverse origini dar care scriu și în limba engleză), Olimpia Iacob semnează versiunile în română ale lor pentru diverse cărți fie singuri, fie în „tandem” cu creațiile unor autori români. Pentru transpunerea poeziei române în limba engleză Olimpia Iacob colaborează, uneori, cu autori/ traduttori americani sau/ și britanici, cum, de pildă, a fost cazul, dacă ar fi să amintim numai cărțile semnalate în rubrica Autori moldavi edituri moldave, din „Convorbiri literare”, la Michael Schmidt - Învierea trupului/ The Resurrection of the Body, George Vulturescu - Alte poeme din Nord/ Other Poems from the North, Vasile Tudor - Sălbatica stafie/ Savage ghost sau antologia Lumina care cântă/ The light singing etc.

De această dată ne propune o carte care a apărut – într-o realizare tipografică îngrijită, cu un design studiat - peste ocean, prin intermediul căreia ni-l prezintă, cale de câteva poeme pe Bill Wolak. Bill Wolak, poet și fotograf american, anul acesta și-a publicat o altă carte

de versuri (Archeology of Light), este interesat și de haiku/ de Japonia (am citit și un interesant interviu pe care i l-a luat lui Naoshi Koriyama – n. în 1926, pe insula Kikai, în sudul Japoniei, în prefectura Kagoshima, cu studii de literatură engleză în SUA, după care a fost profesor de engleză – , un japonez care la 83 de ani cât avea atunci, a publicat prima sa carte de versuri în japoneză, după alte nouă în engleză, și trei de traduceri din japoneză în engleză), și

de poezia arabă/ persană, a călătorit prin Asia ajungând în Tibet, Nepal, Tailanda, Japonia și China, Iran. Sau în India, unde a ajuns de mai multe ori, în 2014 pentru a citi din Hafez (despre poezia căruia spune: „tema principală este că dacă n-ai trăit iubirea, pierzi tot sensul vieții”, de care s-a apropiat prin intermediul fostului său coleg din perioada studiilor universitare (unde pe atunci și-a dorit să fie și muzician

rock, cu care a rămas în contact, translatorul Mahmood Karimi Hakak.

Așa cum se poate vedea din alegerile pentru acest volum, Bill Wolak călătorește și în vers, nu doar în viață, pașii săi, de om care își dorește „să devină fluviu”, ca toți aceia care „iubesc îmbrățișarea/ cu neastîmpărul vîntului, focului”, arzînd clipele „pînă totul se face scrum”, cercînd să străbată dinspre înlăuntru, de la gîndurile și sentimentele sale despre lume, până la depărtări, fie ele în timp, de pe vremea lui Arhilocus din Paros, „singurul soldat-poet al grecilor antici”, cum scrie într-un poem, care „a murit în luptă”, fie în spațiile fără istov ale deșertului. Ori de la „cele cinci plăceri”, care încep cu „să ridici o casă” și ajung la „să iubești”, iar asta „înseamnă să înveți să te cumpănești”. Ori de la „lucrurile vremelnice” la mărinimia cerșetorului - „Până nu încerci totul/ lipsit de teamă,/ ca zîmbetul unui îndrăgostit,/ n-ai să înțelegi niciodată/ mărinimia cerșetorilor.”

Bill Wolak spune o poveste îmbrăcată în aceste haine de vers, aceea a sa și a felului în care vede lumea și pe sine ca parte a acesteia, iubind viața, dragostea – care „nu alege;/ e învăț al bunătății”, și să înțeleagă ceea ce vede, ceea ce simte.

În căutarea Adevărului (18). Cunoaștere și înțelegere.

Cunoaște-te pe tine însuși și vei ajunge să cunoști Universul, cu energiile și forțele sale ascunse !
(Inscripție de pe frontispiciul templului din Delphi)

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Am abordat acest subiect, deoarece, foarte multe persoane, fie că sunt nemulțumite de limitele cunoașterii, fie că transformă primirea unor informații în manipularea opiniei publice, nu înțeleg că avem limite atât în cunoaștere cât și în înțelegere. Mulți confundă informația cu cunoaștere și multe persoane confundă cunoașterea cu înțelegerea. „Cunoașterea este un lucru, înțelegerea este altul. Dar oamenii confundă aceste două concepte, sau nu văd clar care este diferența. Doar cunoașterea nu duce la înțelegere. Înțelegerea nu poate fi mărită doar prin acumularea de informații. Înțelegerea depinde de relația dintre cunoaștere și existență,, (P.D. Quspensky). Cunoașterea va fi întotdeauna limitată indiferent dacă ne referim la o cunoaștere „științifică” sau la o cunoaștere venită „din suflet” pentru că pur și simplu este imposibil să știi sau să înțelegi absolut totul. În fața limitelor cu care fiecare ne-am născut ne întrebam: De ce toate aceste limite? Sunt ele întâmplătoare sau ne sunt date? Ne-am

molipsit cu ele din cauza părinților noștri, a unei copilării în care nu am răspuns corect și prompt la evenimentele și provocările apărute, sau aceste limite atât interioare cât și exterioare au fost predestinate să existe și să se dezvolte până la un anumit punct independent de voința noastră tridimensională? Punem această întrebare atât cu privire la talentele pe care fiecare le deținem și respectiv cele pe care nu le deținem, cât și în legătură cu înlesnirile pe care le-am primit de-a gata încă de la naștere ca situație de viață favorabilă, respectiv cele care nu ni s-au dat nici măcar ca șansă în timp ce alții s-au născut cu ele. Avem de asemenea tendința să emitem judecăți de valoare, să arătăm cu degetul spre noi sau spre alții, să punem etichete în cazul în care viața ne pune într-o situație privilegiată, într-atât de privilegiată încât ajungem să ne considerăm superiori celor care nu se bucură de aceleași privilegii și circumstanțe, la fel cum, la polul diametral opus, avem tendința ca, în cazul în care alții reușesc și noi nu, să ne autoblamăm și să ne considerăm inferiori, nevolnici, nedemni. Există o limită a cunoașterii? Răspunsurile la această întrebare sunt împărțite, unii spun că nu există, alții susțin cu vehemență existența acestei limite. Personal consider că omul, fiind o ființă efemeră, cât trăiește învață, deci în opinia mea există o limită importantă a cunoașterii umane, timpul (acesata ar rămâne neglijabil dacă am trăi etern) Nu există om care să poată afirma că știe tot (poate doar dacă s-ar găsi izvorul cunoașterii). Cu adevărat tot nu

cunoaște decât Divinitatea. Pe lângă timp există multe alte piedici în cunoașterea totală, mentalitatea, regimul politic, regiunea în care locuim, familia, și încă multe altele, dar acestea pot fi depășite dacă există voință inițiativă și cel mai important este dorința de a cunoaște, În concluzie, cunoașterea are limite ce nu pot fi depășite de ființa umană rămânând mereu un nou mister de elucidat. Viața invită la explorare făcută dintr-o stare de smerenie. Mai mult, ea invită pe fiecare să participe la ceea ce vrea să fie și să facă în mod sincer, neprefacut, veritabil, pe o cale proactivă și creativă a descoperirii de sine și de lume, de Creație și de Creator. Nu cumva fiecare din noi experimentează o anumită fațetă a dinamicilor creaționale prin faptul că în interiorul lui s-au pus în mod intenționat, dinainte de nașterea corpului fizic, prin mijlocirea unei matematici universale cu multe variabile, ingredientele unor talente dar și ale unor limitări, ale unor dificultăți dar și ale unor înlesniri, elemente inhibitoare ale unor acțiuni dar și declansatoare ale altora, astfel încât să lucrăm cu lipsurile prin intermediul mijloacelor de care am venit însoțiți pentru a dezvolta experiențe de integrare și armonizare nemaintălnite? Nu cumva fiecare din noi vine aici cu exact creierul pe care undeva, în plan cauzal, Sinele mai înalt și Logosul Creator decid că ființa îl va avea în conformitate cu ceea ce deja a reușit până acum și cu ceea ce urmărește să reușească de acum înainte?

(Va urma)

Despre poet și poezie Maxime și cugetări

- În afară de Dumnezeu singurul creator este poetul - **Francais de la Rochefocauld**

- Poetul adevărat nu se rușinează niciodată de propriile lui experiențe - **Fredric Nietzsche**

- Poetul înțelege natura mai bine decât o înțelege savantul - **Novalis**

- Un poet valorează cât cel mai bun poem al său - **Fernando Pessoa**

- Nimic ce nu-i adevărat nu poate fi într-adevăr poetic - **Miguel de Unamuno**

- Poetul e trimis în lume ca preot al libertății și trudit al frumosului - **Georg Herwegh**

- Ca să ai poezi mari trebuie să ai public mare - **Walt Whitman**

- Nefericirea este starea poetică prin excelență - **Emil Cioran**

- Să înveți să fii poet adevărat înseamnă să te dezveți de viață - **Hainric Heine**

- Între ce vrea poetul și lucrul făcut pentru vâzul lui adevărat e o diferență, întotdeauna, una, care îl smerește - **Tudor Arghezi**

- Poezia este o religie fără speranță - **Jean Cocteau**

- Fără poezie omul nu s-ar distinge de neant - **Nichita Stănescu**

- Poezia este culminația unui mers lăuntric: mers în străchini sau mers astral - **Eugen Ionescu**

- Dacă poezia nu răsare ca o frunză pe un copac, e mai bine să nu răsară deloc - **John Keats**

Propus de I.I.V.

Picătura de sânge a lui Dumnezeu

Ion Iancu Vale

Poetul este coloana spirituală, fără sfârșit, care leagă cerul de pământ. Indiferent că aceasta intră sau nu în grația de obicei subiectivă a contemporanilor și a criticilor, dacă devine celebru sau dacă rămâne un mare anonim într-o lume pe zi ce trece din ce în ce mai inaptă, în stabilirea valorilor spirituale, Poetul este alesul divinității. El are astfel, Acolo, Undeva, jilțul lui de mare cinste și mărire pentru că Poetul este unul din marii sacrifice în dumnezeire, atunci când, modest și cu credință, își etalează menirea. Trebuie să se știe însă că nu Poetul își alege această stare de grație, pentru că el nu este făcut, el este născut și starea lui este predestinată.

Cine simte și înțelege poezia adevărată, aproape că nu mai are nevoie să citească decât Sfintele Cărți ale lumii și cărțile lui, ale Poetului. Căci, în zidirea lui demiurgică, interpretează precum nimeni altul, și aproape inconștient, Biblia, Talmudul, Coranul...

Poetul este crucificat pe destinul personal, trăind și murind singular, niciodată destul de apreciat la întreaga sa valoare. El este un fiu al lui Dumnezeu care se naște, fulgeră și dispare ca o cometă, viața fiind de obicei, pentru el, un lung travaliu. Nu că nu i-ar plăcea să aibă și el o viață normală, tihnită și lipsită de griji, dar, pentru că este un ales, el trebuie să sufere, având tribut greu de plătit pentru rolul hărăzit.

Puțini știu că după ce a creat lumea cu locuri, ființe și lucruri, Dumnezeu și-a transpus opera Sa unică într-un goblen la care lucrează în continuare, adăugând sau îndepărtând alte și alte elemente. Uneori, rar, dar sigur nu din greșală, Părintele Vieții Se înțeapă cu acul, cu care împunge în miraculosul Lui gherghef. Din arătătorul Lui se prelinge atunci o picătură fierbinte de sânge. Ea ajunge ca un altfel de Duh Sfânt, pe Pământ, germinând Poetul adevărat.

„Coșmar în Balcani”

Note pe marginea cărții „Coșmar în Balcani”, de Anna M. Wittmann, după relatările sasului transilvănean Friedrich (Fred) Umbrich

(Carte apărută în traducerea din engleză a Doamnei Tatiana Dragomir la editura Cartier, Chișinău 2015)

Gabriela Căluțiu SONNENBERG

„Coșmar în Balcani” este cartea pe care am ezitat s-o deschid, pentru că titlul îmi sugera din start trauma personajului principal. E cartea pe care apoi am citit-o dintr-o răsuflare, pentru că, în ciuda tragismului ei, e plină de episoade de ingeniozitate impetuoasă, care mi-au amintit cu duioșie și fără patetism de felul natural de a fi al oamenilor din Ardealul în care m-am născut și am trăit. În final, după ce am terminat cu cititul, este cartea care nu mi dă pace, împiedicându-mă să mă apuc de altceva.

Firește, mă asociez părerii celorlalți comentatori, și mă refer aici mai ales la criticul Emil Hurezeanu, care a prefăcut-o, și la Președintele Klaus Iohannis, care mulțumește într-o scrisoare emoționantă pentru acest act tardiv de corectare a erorilor istoriei. Așa este, sunt și eu întru totul de acord cu Domniile lor: este o carte-document. Dar pentru mine, și sunt sigură că încă pentru mulți alții, cartea aceasta reprezintă mai mult decât un simplu document. Este povestea vieții unui om „normal”, care se vede nevoit să evolueze într-o lume „anormală”. Cu alte cuvinte, cumva e povestea vieții fiecăruia dintre noi.

Scriu aceste rânduri în primăvara lui 2016, nu departe de ziua în care, pentru prima dată după decenii de pace frumoasă în Europa, expresia „ne aflăm într-un nou război rece” a revenit în actualitate prin glasul politicianului rus Medwedew. Difuzată pe posturile de știri, vestea ne-a făcut să încremenim,

înghețându-ne inimile. Un motiv în plus să ne aplecăm asupra amintirilor eroului acestui roman autobiografic zguduitor, sasul ardelean dus fără voia sa la război, momit către miezul însuși al celui mai dur nazism, înspre unitățile SS. Nu trebuie să fii un monstru pentru a păți așa ceva; fiecăruia dintre noi i se poate întâmpla oricând ceva asemănător. Destinul alege la întâmplare.

În concluzie, cartea aceasta e de mai multă actualitate decât poate ne-am fi dorit, este un avertisment care ne somează să nu lăsăm să se repete tragedia și atrocitățile războiului de care noi, europenii, am fost cruțați doar pentru o perioadă scurtă de timp. Așa banal cum sună, expresia că uzitată povestea se repetă e azi, din nou, tristă realitate.

Dacă am clasifica acest volum drept simplă trecere în revistă sau lucrare cvasi-științifică am face o mare nedreptate atât autoarei cât și personajului și omului Friedrich Umbrich, precum și tuturor celor care au contribuit la editarea acestei adevărate piese de colecționar bibliofil. Din punctul de vedere al lectorului neavizat – care nu este nici istoric, nici om de știință – povestea aceasta înseamnă o retrăire răscolitoare a momentelor de răscruce pe care fiecare dintre noi le-a trăit cândva, cumva, pe parcursul unei vieți de om. De aceea ne identificăm cu ea.

Acesta e motivul pentru care am sorbit-o dintr-o înghițitură, deși sunt născută în cu totul altă epocă, sub alt

regim și am trăit cu totul alte vremuri decât Fred, soldatul simplu, fie el și cel din armata nazistă. Într-un fel sau altul, dorința arzătoare a fiecăruia dintre noi este să se identifice cu cel care ajunge în fericita ipostază din final, aceea de supraviețuitor norocos, nu întotdeauna fericit, dar cu siguranță învingător. Facem asta pentru simplul fapt că eroul trăiește, chiar dacă formal a fost declarat „învinș”.

Dar nu numai eu, ci o serie de alți oameni pe care i-am cunoscut se regăsesc în paginile acestei cărți, oameni reali, de ieri și de azi, din țări, culturi și generații diverse, cuprinzând un evantai surprinzător de larg. Cu toții se regăsesc în unele ipostaze ale acestui veritabil conglomerat de istorie clocotindă, un ghem din vieți de oameni pe care îi cunosc.

Văd pentru început, aievea parcă, zâmbetul obosit și îngândurat al socrului meu, german get-beget, din

Germania, care, pe când avea 16 ani, elev-pilot fiind, a fost recrutat fără să fie întrebat ca să zboare avioanele de vânătoare ale Germaniei lui Hitler. De două ori a căzut literalmente din cer, fiind făcut prizonier și eliberat ulterior. Socrul meu, tot un fel de Fred.

Apoi îmi văd bunica, româncă get-beget de pe Valea Hârtibaciului, dintr-un sat din aceeași zonă cu satul lui Fred. Femeie simplă, dar înțeleaptă, spunea telăr în loc de farfurie și brotăr în loc de cuptor, crezând că vorbește românește, când ea de fapt folosea un dialect germanizat. Ca Fred, care amesteca germana cu româna.

Mai apoi îl văd pe tata, care în copilărie ardea de nerăbdare să iasă cu vitele la păscut, iubind animalele peste poate, visând să devină fermier. Nu-și dorea nimic altceva decât să aibă via, stupina și livada lui, și o căruță superbă, cu șase bidivii, ca groful sas din orașelul învecinat. Tata a ajuns în final cu totul altceva, cu totul altundeva. Ca Fred.

Și mă văd pe mine, în anii șaptezeci, mergând cuminte la școala germană, unde învățam din Fibel, abecedarul german din care a învățat și Fred. Noi locuim într-o casă de lângă biserica evanghelică, iar eu treceam zilnic pe lângă troița pe care erau trecute numele sașilor localnici căzuți în război. Aveau nume identice cu cele ale camarazilor lui Fred (Schuster, Blues, Lang, Engber, Schunn...). Abia mai târziu, în ciclul gimnazial am început s-o rup pe românește, căci în microuniversul primilor mei șapte ani de-acasă avusesem parte în majoritate de sași. Ca Fred.

Încerc să mi-l imaginez până și pe Domnul Emil Hurezeanu, care ne ținea practic în viață de la microfonul postului de radio Europa Liberă, încercând să ne insufle curaj, criticând regimul nedrept al comuniștilor și povestindu-ne cum e acolo, dincolo, Oben (sus). Cu siguranță, și Domnia-Sa, din Germania, ducea dorul meleagurilor natale. Ca Fred.

Nu în ultimul rând, îl văd pe cumnatul meu, originar din Germania de Est, acum nevoit să muncească în vestul Germaniei. Pentru că are locul de

muncă la sute de kilometri distanță de casă, locuiește în timpul săptămânii tocmai în Weinsbergul în care a fost „repatriat” și ardeleanul Fred după finalizarea celui de-al II-lea Război Mondial, drumul înapoi fiind pe atunci blocat de sovietici. Tot într-o cămăruță cu confort îndoielnic, la o familie deloc prietenoasă stă și cumnatul meu acum iar gazdele îl tratează cu aceeași reținere față de străini cu care fusese întâmpinat la vremea sa eroul din romanul nostru. Amândoi sunt germani constrânși să se transplanteze pe tărâmurile făgăduite zadarnic. Cumnatul meu e cumva ... tot un fel de Fred.

Cu toți sunt contemporani risipiți ca

firimiturile din fața de masă pe care mama lui Fred avea obiceiul să o scuture după ce familia termina de mâncat. La fel face și mama mea, iar eu mă gândesc că acest obicei al scuturării feței de masă e comun tuturor gospodinelor din Transilvania. Suntem risipiți ca un fel de mălai al orbilor, dar ne adună pe toți această carte între două coperte tari. Suntem firimituri de istorie, trăită în direct.

Mai este însă și un alt motiv pentru care Coșmarul din Balcani „m-a prins” de la bun început: stilul. Nu e vorba aici de limbaj, pentru că, fără doar și poate, cartea e tradusă într-o română impecabilă. E vorba de ceva mult mai subtil, un chițibuș care a supraviețuit ca prin minune multiplelor filtre prin care a trecut textul până la varianta ultimă, din săsească în germană și engleză, și din engleză în românește. Poate că e vorba mai degrabă de o topică mai specială. Mi-e greu să exprim în cuvinte fenomenul, dar modul în care e făcută

relatarea are ceva profund ardelenesc.

Spun asta fără intenția de a mă distanța de limba vorbită în celelalte regiuni ale României, dar, așa cum germana care se învață la școala din Ardeal se deosebește de Hochdeutschul nemților din Reich, așa și româna vorbită în Ardeal are un mod de a compune propozițiile oarecum diferit de cel al românei din Regat (cuvânt echivalent germanului Reich). Nu mă refer la regionalisme sau accente, ci la hardware-ul limbii, la ordinea în care punem subiectul, predicatul și restul, o ordine deloc aleatoare, care spune multe despre modul nostru de a gândi.

Noi, ardelenii, avem obiceiul să cântărim și vorba și fapta, cumpănind-o în toate accepțiunile cuvântului. Eu însămi m-am confruntat la București, în anii de studii, cu acest fenomen, ori de câte ori elaboram lucrări pentru facultate. Mi se spunea să modific frazeologia, pentru că, pasămite, ar transpare că ar fi tradus (adică se sugera plagiatul). Ce mă mai înfuriam eu când auzeam asta!

Nu știu dacă ați sesizat, dar propoziția exclamativă pe care tocmai ați citit-o adineaori e un exemplu de astfel de topică. N-am idee cum reacționează un ne-ardelean la ea, dar pe mine regăsirea acestui filon subteran al limbajului în paginile acestei cărți m-a cucerit pur și simplu.

După părerea teoreticianului american Noam Chomsky gândurile noastre iau forma cuvintelor; și invers, modul în care ne exprimăm ne reflectă caracterul. Simpatia mea instinctivă pentru stilul în care e scrisă această carte e semn că, în ciuda vâmlor diverse pe care le trecem atunci când emigrăm, schimbându-ne limba și comportamentul, undeva la bază se conservă nealterat un fluid tipic al zonei din care ne-am desprins, un cod grefat pe caracterul nostru. E un „cifru” cu legi nescrise, care ne ghidează în mai toate situațiile. „Codul” acesta s-a activat și în cazul eroului cărții „Coșmar în Balcani”.

Acest „set de reguli” ne dă încredere în puterea de a rezista și, câtă vreme îl

urmăm, chiar dacă ne trezim săraci lipiți sau înfomețați, răniți, asupriți sau discriminați pe nedrept, ne ajută să nu ne ducem de răpă, ne face capabili să răzbim.

Pe casa copilăriei mele tronează, cam fanfaronescă o inscripție cu caractere germane antice: „Wer aus der Schule nichts ins Leben nimmt, den wird das Leben in die Schule nehmen.” („Cel care din școală nu ia nimic în viață, acela va avea de învățat din școala vieții.”)

Realizez acum că, totuși, mototoul are un sâmbure de adevăr peren. E trimiterea spre acel „cod natal”, care se pare că nu numai pe mine m-a însoțit prin lume.

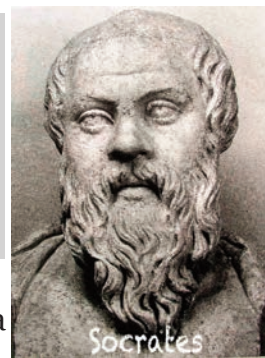
Mă-ntorc la cartea „Coșmar în Balcani”, depunând-o în biblioteca mea

de suflet. Trec cu palme febrile peste suprafața netedă a copertei și peste paginile groase, acoperite cu litere mărunte, în format dens și măsurat. Până și în formă și structură, cartea aceasta inspiră respect, e confecționată cu simțul răspunderii și cu dragoste pentru buchea cizelată profesionist. Amintește de cărțile pe care pe vremuri, în uitata săptămână a cărții, noi elevii aveam voie să le atingem și să ni le alegem din librăria severei noastre Erika-Tante. Erau cărți frumoase, din editura Kriterion, care încă mai miroseau a cerneală de tipar, inspirând temeritatea și seriozitatea germanilor, care cultivau chiar și în spatele Cortinei de Fier cultul lucrului bine făcut și al meseriei ca brătară de aur.

Cu note de subsol, anexe, fotografii de epocă și explicații istorice bine documentate, e genul de carte din ce în ce mai rar în peisajul literaturii contemporane care se grăbește să privească lumea prin ecranul calculatorului, uitând adesea că farmecul unei lucrări solide, tipărite pe hârtie tăiată pe lung, nu pe lat, cum fac unii tipografi grăbiți ai zilelor noastre, e o mică operă de artă.

Celor care au făcut posibil acest regal în 500 de exemplare, din care sunt mândră să posed și eu unul și mai ales Domnului Alecsandru Rîpeanu, care a îngrijit această ediție veghind din umbră asupra acestei reușite, respect și mulțumiri!

Întrebare și răspuns

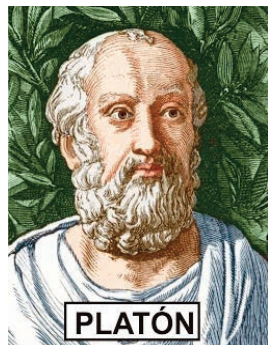

Într-o zi, Platon l-a întrebat pe Socrate ce este dragostea. Socrate i-a răspuns:

Du-te pe câmpul din apropiere și adu-mi cel mai frumos spic de grâu pe care îl vei găsi, dar ține cont că nu ai voie să faci decât o singură încercare. Platon l-a ascultat fără să crâcnească, și s-a întors după o vreme fără a aduce nimic cu el. Socrate l-a întrebat ce se întâmplase, iar Platon l-a lămurit: Atunci când am intrat în lanuri am zărit un spic înalt și frumos, dar m-am gândit că poate voi găsi un altul și mai maiestros, așa că am mers mai departe.

Am căutat în zadar după aceea, căci nu am aflat nici un alt spic asemenea celui dintâi, așa că nu ți-am mai adus vreunul. Socrate i-a spus: Aceasta este dragostea.

Într-o altă zi, Platon l-a întrebat pe Socrate ce este căsătoria. Socrate i-a zis: Mergi până la pădure și taie-mi cel mai mândru și mai chipeș brad, dar adu-ți aminte că nu ai voie să faci decât un singur drum pentru asta. Platon a făcut întocmai și a revenit după un timp cu un brad nu tocmai

înalt și nu foarte frumos, dar îndeajuns de arătos. Socrate l-a întrebat de ce a ales tocmai acel pom, iar Platon i-a răspuns: Am văzut niște brazi foarte falnici în drumul meu prin pădure, dar mi-am amintit ce s-a întâmplat ultima dată, cu spicul de grâu, așa că l-am ales pe acesta.

Mi-a fost teamă că dacă nu îl iau cu mine mă voi întoarce din nou cu mâinile goale, deși nu a fost chiar cel mai frumos brad pe care l-am zărit. Socrate i-a spus: Aceasta este căsătoria.

Sorin CALEA

Rugăciunea unui judecător

Dr. George Bârligeanu

Doamne! Eu sunt unica ființă pe lume, căreia Tu i-ai dat o părticică din atotputernicia Ta: puterea de a condamna sau a achita pe semenii mei.

În fața mea persoanele se înclină; la cuvântul meu ele aleargă; la vorbele mele ele ascultă; poruncilor mele ele se supun; la sfaturile mele ele se împacă, se despart sau își părăsesc bunurile lor.

La un semn al meu, ușile închisorilor se închid în urma condamnatului, sau se deschid pentru libertate. Sentința mea poate schimba sărăcia în belșug și bogăția în mizerie. De hotărârea mea depinde destinul multor vieți. Înțelepți sau ignoranți, bogați sau săraci, bărbați sau femei, cei care se vor naște, copiii, tinerii, nebunii și muribunzii, toți sunt supuși, de la naștere până la moarte, legii pe care eu o reprezint și justiției ce eu o simbolizez.

Ce grea și teribilă povară ai pus, Doamne, pe umerii mei!

Ajută-mă, Doamne, ca eu să fiu vrednic de această înaltă misiune! Măreția acestui oficiu să nu mă ispitească. Orgoliul sau mândria să nu mă cuprindă. Tentația să nu mă atragă. Onorurile să nu mă încante și mărirea deșarte să nu mă încurajeze.

Unge, Doamne, mâinile mele; încununează fruntea mea, o Duh al meu, pentru ca să fiu ministrul dreptății, pe care Tu ai creat-o, pentru societatea oamenilor. Fă din toga mea, o manta incoruptibilă!

Pana mea să nu fie pumnal care rănește, ci săgeata care indică traiectoria Legii, pe drumul justiției.

Ajută-mă, Doamne! Fă-mă ca să fiu drept și hotărât, cinstit și curat, moderat și blând, deschis și umilit. Să fiu necruțător față de greșeli, dar înțelegător cu cei care greșesc. Prieten al adevărului și ghid pentru cei ce-l caută. Să fiu cel ce aplică legea, dar înainte de toate, acela care o împlinește. Nu-mi permite niciodată să-mi spal mâinile ca Pilat, în fața nevinovăției și nici să arunc ca Irod, pe umerii celui batjocorit, haina rușinii. Să nu mă tem de Cezar, de împărat și nici de frica lui să întreb poporul: Baraba sau Isus?

Verdictul meu să nu fie o anatema dureroasă, ci un mesaj care regenerează, un cuvânt care recomfortează, lumina care clarifică, apa care spală, sămânța care încolțește, floarea care înflăcărește din amărăciunea unei inimi umane. Sentința mea să poată aduce ușurare celui mâhnit și curaj celui persecutat.

Ea să sece lacrimile văduvei și să înceteze plânsul orfanilor; iar când vor trece prin fața scaunului de judecată pe care eu șed, zdrențăroșii, mizerabilii, dezmoșteniții, fără credință și fără nici o speranță în oameni, călcați în picioare, alungați, chinuiți, a căror gură salivează, fără a avea pâine ca să mănânce, a căror față se spală cu lacrimi de durere, de umilință și de dispreț. Ajută-mă, Doamne, să alin foamea și să astâmpăr setea lor, după dreptate. Ajută-mă, Doamne!

Când momente din viața mea vor fi umbrite, când spini și pălămidă îmi vor răni picioarele, când răutatea oamenilor va fi mare, Când flăcările urii se vor aprinde și pumnul se va ridica să lovească; când machiavelismul și înșelăciunea se vor introduce în locul Binelui și vor răsturna legile rațiunii, când ispita va întuneca gândirea mea și va tulbura simțurile mele, ajută-mă Doamne!

Când mă voi frământa în nesiguranță, luminează-mi mintea, când voi ezita să iau o hotărâre, însuflețește-mă, când voi fi descurajat, întărește-mă, când voi cădea, ridică-mă!

Și în sfârșit, când într-o zi, voi muri, atunci ca acuzat, va trebui să apar, în Augusta Ta față, pentru ultima judecată, privește cu milă spre mine. Pronunță, Doamne, sentința Ta!

Judecă-mă ca Dumnezeu. Eu am judecat ca om.

Pagină realizată de
dr. George Bârligeanu

SCENARIILE MORȚII

Dan CARAGEA

Mitul contemporan al frumuseții netrecătoare și al sănătății corpului, în numele căruia sunt lansate zilnic o mulțime de practici, intervenții, tratamente și diete, prezentate drept adevărate miracole oricărei femei și oricărui bărbat chinuți de câte un detaliu inestetic sau de apariția semnelor deteriorării trupesti, evocă, prin reflex, umbra terifiantă a decrepitudinii fizice, a îmbătrânirii și, firește, a morții.

Decesul conferă corpului statutul de obiect absolut, prin anularea iremediabilă a subiectului, iar dacă moartea a survenit în urma unui accident, multe organe se pot refolosi, ceea ce înseamnă că, pe bucăți, metonimic, corpul poate migra și trăi în alt corp. Scenele eviscerării, ale îmbalsămării sau mumifierii sunt posibile doar pentru că sufletul a dispărut sau migrat, iar aceste tratamente nu satisfac decât curiozități morbide sau muzeistice.

Trecerea tinereții și instalarea declinului sunt dramatice pentru ființa umană atât pe plan estetic, alimentând o „estetică a urâtului”, cât și erotic, prin pierderea puterii de seducție, a farmecului și magiei senzuale și, o dată cu acestea, a sexualității redutabile.

Această angoasă nu se regăsește în societățile tradiționale. Ea este apanajul exclusiv al istoriei, cu precădere al modernității, al triumfului științei și, mai de curând, al geriatriei. De aceea, după Al Doilea Război Mondial, după reprezentările realiste și idealizate, în genul starurilor hollywoodiene, și chiar ale unei pornografii „sănătoase”, asistăm, în ultima vreme, la tot mai multe reprezentări artistice de cadavre, imagini lucrate cu abilitate, în care apar de obicei tinere care au sucombat și pe trupul cărora larvele iau forma fluturilor, așa cum ochii se golesc de lumină sau sângerările se transformă în garoafe sau petale de trandafir. Astfel, nudul rămâne o temă artistică și după trecerea trupului în neființă,

căci arta contemporană, include și estetica morții. Să fie acesta un punct terminus, o separare de erotică, sau, dimpotrivă, resurecția, inconștientă adesea, a necrofiliei ca tratament artistic anxiolitic.

În tot ce am afirmat până acum, am considerat că reprezentațiile (spectacolele) corpului, dominate de o estetică erotizată, sunt reprezentări ale privirii Celuilalt, ale nevoii acestuia de a lua în stăpânire, simbolic, corpul ca obiect teatral și de a-și tranchiliza, prin privire, tensiunea existențială.

O asemenea afirmație arată că ceea ce suntem sau simțim interferează cu toate imaginile și reprezentările corpului prin care ne unim de Celălalt. Este aici un fel de

această amnezie consimțită, căci „a iubi” înseamnă reîntoarcerea la corpul virginal, chiar dacă el ar aparține unei prostituate. Sau, poate tocmai de aceea, și acesta este cel mai bun exemplu a unei fantasme dorite și negate deopotrivă, pentru că o prostituată este imaginea perfectă al obiectualizării și alienării corpului, dar și a recuperării simțurilor sau a mimetismului virginal, în jocuri amoroase reale sau închipuite, exorcizându-și astfel sentimentul de înjosire. Orice femeie este, în realitate, dornică să-i ofere iubitului trupul „intact”, iar simularea acestei integrități alimentează, la rândul ei, mitul frumuseții veșnice.

Astfel, orice efort de trecere în posesie prin obiectualizare și dezvăluire a frumuseții este traversat de imaginea morții care se află ascunsă în spatele oricărei transfigurări. Reprezentația este, în esență, ca la marionete, a scheletului pe care îl vedem acoperit de carne, piele și care se costumează pentru estetizarea și erotizarea privirii Celuilalt.

Înțelegerea corpului ca obiect de artă nu generează doar acel ritual al conservării efemere și al fetișului ca model, ci este și o înscriere permanentă în imaginea ideală a frumuseții, nimic altceva decât o reprezentare colectivă, un tablou cultural și convențional. De aceea, fie că se contemplă un corp frumos în spațiul public sau privat, fie că se contemplă o operă de artă care reprezintă un corp frumos, cu acea estetică naturalistă pe care o preferă artiștii contemporani, nu poate fi vorba, în aceste cazuri, în esență, decât de un grad sporit de tratament convențional al instantaneului și de echivalare a acestuia cu o stereotipie.

Reprezentarea stereotipată a corpului conduce la neutralizarea definitivă a angoasei morții, pentru că un corp omenesc nu poate fi doar figurat sau desfigurat, ci și transfigurat, adică salvat de pericolele contingentului, printr-o iluzorie atemporalitate.

Dan CARAGEA

separare a învățărilor, memoriei, percepțiilor și sentimentelor, gândurilor și credințelor nepotrivite de „eu”, pentru a ne putea aliena trupul fără ca „eu” să-și piardă identitatea. Ceea ce „eu” obiectivez și obiectualizez este doar o parte a sufletului meu scindat, atunci când acesta se mistuie în focul pasiunii, un corp animat de emoționalitatea momentului pe care o dăruim la fel cum dăruim un buchet de flori. În această decizie voluntară, „eu” se „desface” în emoții și gânduri propice, filtrându-se până la prospețimea genuină a trăirilor adolescente.

Iubirea nu este posibilă fără

Infatuare vs infatuation

Luminița ZAHARIA

Luminița ZAHARIA

Mișu m-a dezamăgit așa tare că nu știu cum să fac să nu-l ucid în următoarea povestire. L-am prins cum călca pe cadavre, era sfârșitul războiului rece dintre bărbați și femei, soldat cu rezultate devastatoare. Peste tot, numai mortăciuni. Bărbați și femei laolaltă, mormane, o adevărată orgie a morții! Nu mai conta că-n viață fuseseră amanți, frați, soți și soții, tați și fiice sau mame și fii (observați cum am omis intenționat noțiunea de prieteni, așa ceva n-o să vedeți pe nicio planetă a sistemului nostru solar, ever and never, amin!), moartea le conferise acea stare de nepăsare-acceptare-abandon care în viață le fusese total străină. Poalele femeilor peste cap, fără nicio jenă, bărbați cu blugii în vine, nasul femeilor la subrațul bărbaților, nasul dâșilor în gențile dâșelor, mâini unite, ca-ntr-o horă postumă a împăcării, picioare încolăcite nu contează cum, busturi goale, capete ici, inimi colo sau chiar cranii și inimi laolaltă, bestial tablou!, un adevărat haos, un spectacol și obscen și tandru, sânge peste tot, câini vii

omorându-se, și ei, pentru vreun femur, găini și șoareci – victime colaterale, fum mocnit, case distruse, apocalipsă. Eu și Mișu, ultimii supraviețuitori. Și da, oameni buni (vorba vine...că nici n-am, uite, cui mă adresa, cui mă plânge! Poate doar extratereștrilor, dacă m-or auzi sau m-or băga în seamă!), Mișu călca pe cadavre, fără niciun sentiment!

La drept vorbind, chiar noi iscasem acest război, dar nici unul nu-și asuma teribila vină. Poate că ar fi trebuit să ne-o asumăm împreună, asta ar fi fost cât de cât acceptabil, dar cu cine să te înțelegi?! Nici măcar acum, în ultimul ceas, nu-i venise mintea la cap, ca să ajungem, de bine de rău, la un compromis! Nici acum nu voia să facem pace, să ne luăm așa cum suntem, cu defecte și calități, să ne iubim în liniște, să vorbim și noi ca oamenii la o cană cu vin, să adormim îmbrățișați, în caz că ar mai fi explodat vreun obuz rătăcit, să facem copii, să scriem o carte împreună. Nu! El întotdeauna trebuia să fie mai cu moț, cocoșul casei, să aibă numai el dreptate, să ia premiul întâi cu coroană de zambile mov! Pun pariu că și acum spera să găsească printre cadavre o femeie încă în viață și să profite de ea, numai și numai pentru a-și atribui meritul că a fost ultimul bărbat din viața ei!

De la ce pornise războiul, vă întrebați (dragi extratereștri curioși)?! N-o să vă vină să credeți, de la... limbile străine! Mișu nu știa prea bine engleză – fusese cam superficial la școală, ca și mai târziu, în viață, împrăștiat între multe tentații intelectuale, se apucase de o mie de școli, fără a le termina, trecuse de la una la alta,

avid de cunoaștere și experimentare dar prea agitat și nestatornic să se oprească la ceva sau cineva. Îi dedicasem chiar o nuvelă, Singurătatea alergătorului de proză scurtă, pornind de la faptul că, încă de mic, fusese atras de cros și de scris. Pasiuni care-i aduseseră numai tristețe și singurătate. Chit că scrisese enorm de multă proză scurtă și bătătorise toate șoselele lumii. Sau că era campion, după cum singur se lăuda, la sedusul femeilor, un don Juan modern, de bună seamă. Pentru roman zicea că nu are suflu, sau mai degrabă răbdare, deși speram în sinea mea că acum, post-război, cu atâta timp și spațiu și lipsă de tentații, poate s-ar fi mobilizat și la scrieri de mai largă respirație. Cum spuneam: avea doar o spoială de engleză, dar n-ar fi recunoscut nici mort! El le știa pe toate. Eram, amândoi, formatori de opinie într-o lume tot mai rece și crudă, fără valori. Reușisem, cu scrisul, să ne impunem, să ne facem ascultați. Nu era puțin. El avea o emisiune tv despre sex și geopolitici, eu una despre dragostea adevărată și educație pe timp de criză. Spectatorii erau împărțiți, bineînțeles Mișu se lăuda că audiența lui e muuult mai mare – dar îl lăsam să viseze și-mi vedeam de treabă. Am muncit mult la o emisiune cu tema Infatuation – go for it, people!, de mare succes. Romantică incurabilă, voiam să insuflu și altora ideea că iubirea merită orice sacrificiu, că până și îndrăgostirea oarbă aduce beneficii vieții noastre, că nimic nu se compară cu starea aceea de beatitudine, de plutire! Mișu nu avea niciodată răbdare să-mi urmărească emisiunile, siropelele,

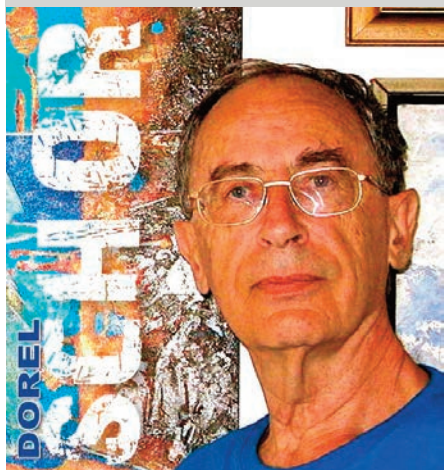
cum le spunea, în schimb încerca de fiecare dată să concureze cu mine, însă combătându-mă acerb. Evident, el a înțeles că infatuation înseamnă infatuare, și că eu aș desființa-o, în replică emisiunea lui proslăvea sus și tare infatuarea, incita la infatuare, și cum exemplul personal e cel mai bun, dă-i și dă-i că, deh, avea și stofă... Și-uite-așa s-a iscat un adevărat război între fanii lui (preponderent bărbați) și publicul meu, preponderent feminin...

Uite-l, calcă pe trupul unui bărbat frumos ca Adonis! Îmi vine să plâng. Încearcă să resusciteze o babă, hai c-a decăzut în ultimul hal...Dau, printre cadavre, de un televizor sport care încă funcționează, cu purici și dungi, dar ceva-ceva se înțelege. Uau, e ultima mea emisiune, în reluare! Infatuation, go for it! Oameni buni, îndrăgostiți-vă fără rezerve! De oricine, la urma urmei! Fiecare persoană are ceva frumos, ceva demn de iubit! Închideți ochii,

întindeți brațele, țuguiați-vă buzele... Mișu se desface la curea. Habar n-am dacă baba a înviat, nu mă interesează! Închid ochii și-l iau în brațe. Arunc cuțitul peste mormanul de bărbați și femei. Mai sunt și alte metode de a ucide un bărbat, dar voi amâna acest gând nebunesc, deocamdată. Uite, iese și o rază de soare, pentru atmosferă. O simt dureros în stern.

FOC LA DELICATESE

Dorel SCHOR

Madam Gurnist și doamna Brodiciche ședeau la taifas pe banca din fața blocului și, când m-au văzut venind de la serviciu, m-au oprit cu exclamația:

- Ia te uită cine vine! Vorbim de lup și lupul... Ia loc o clipă.

M-am așezat între cele două respectabile doamne.

- Ce-i nou? Am întrebat.

- Păi, nu știi? Astă noapte a ars magazinul de delicatese a lui Joel măcelarul. Că știi, pe lângă toate care le avea dinainte, în ultima vreme se lărgise, găseai la el o bucată bună de mezel, pastramă, costiță afumată, cașcaval și chiar urda proaspătă, dacă aveai poftă. Și uite că i-au pus foc, bandiții, au spart geamul și au aruncat o cârpă cu benzină...

- Ce vorbiți? Mă mir eu. Cine să fi pus focul?

- Teroriștii! Spune grav madam Gurnist. Ce mai întrebi?

- S-au infiltrat până aici! Exclam.

- S-au infiltrat pe dracu, mă corectează doamnele într-un glas. Aștia-s teroriști de-ai noștri, lua-i-ar naiba...

- O fi mafia! Îmi dau eu cu părerea. Probabil că Joel măcelarul nu a vrut să plătească taxa de protecție și uite ce i-au făcut... Să vedem ce o să primească de la asigurări...

- Ei, uite aici e buba, că nici măcar nu era asigurat. Știi chiar de la Joel că i-au cerut să plătească așa o poliță, că mai bune închidea magazinul. Așa că săracul nici nu era asigurat.

- Atunci poate chiarăștia..., presupun eu timid. S-au mai citat cazuri când, chiar a doua zi, proprietarul a dat fuga și s-a asigurat... Afacerile sunt afaceri. Poți chiar să te gândești că un concurent a pus focul. De exemplu, chiar lângă el e magazinul unui tripolitan, un magazin de coloniale. Credeți că nu l-a deranjat faptul că Joel îi fură clienții?

- De deranjat, l-o fi deranjat, intervine madam Brodiciche, dar era să ia foc și magazinul lui, au un perete comun. Doar nu-i tâmpit să-și dea singur în cap.

- Atunci, poate că extremiștii.

- Ce fel de extremiști? Că sunt de tot felul...

- Mă gândesc la ultra-religioși... Când au aflat că Joel vinde carne și brânză împreună, ca să nu mai spun că găseai la el și o bucată de făină de porc, s-au gândit să-l facă cașer.

- Ce idei ai și dumneata, mă contrazice doamna Gurnist. Fanaticiiăștia pot să-ți spargă capul dacă intri sâmbătă cu mașina în cartierul lor, dar n-o să se atingă de carne de porc nici de la distanță. Ar însemna că au fript porc, dacă ei ar da foc...

- Atunci chiar că nu mai știu, spun gânditor. Poliția ce zice?

- Poliția? Când o să vină poliția, o să auzim ce spune poliția... Deocamdată au spus la telefon să nu se atingă nimeni de nimic. Ca și cum, dacă au aruncat o cârpă aprinsă de afară, o să găsească înăuntru amprente. Amprente prăjite o să găsească. Ce vrei să facă poliția? Un proces verbal o să facă!

- Da, zic oftând. Ia să mă duc eu acasă.. Dar de ce spuneai că vorbeai de mine când am venit?

- În legătură cu focul! Mă liniștesc doamnele. Spuneam că uite ce noroc ai matală că nu est proprietar de magazin. Și că dacă îți ia foc la noapte instituția, te doare în cot...

MONADE - POEME BILINGVE

Melania CUC

TRAVALIU

*Nu se leagă cuvintele în rugăciunea
Pe care o tot reiau de la capăt
Încercând să învăț rostul nou al orașului.
Este a patra zi de sărbătoare sub teiul în floare
Și pruncul tot nu vrea să se nască
În ieseala cu scutec de aur.
Ați inventat degeaba forepsul,
Bisturiul și facerea fără durere;
În jurul mesei de operație
Se usucă din rădăcină migdalii sălbatici.
Travaliul continuă ziua și noaptea,
Unghia veacului răzuie la sânge
Imaginea maternă de pe cartea poștală.
- Vând suveniruri! țip în megafone
Și se reped să-și ia în primire
Rătia promisă de fericire
Magii, mentaliștii și trupa artiștilor liberi.
Daruri lumești peste vorbe decapitate
Tixesc pervazul, pe care tălpile unei
Perechi de botine micuțe
Au lăsat pansoane fără serie, fără număr.*

TRAVAGLIO

*Non si legano parole alla preghiera
Che sempre riprendo da capo
Cercando d'imparare il nuovo ruolo della città.
E' il quarto giorno di festa sotto il tiglio in fiore
E il bimbo non vuole ancora nascere
Nella greppia in fasce d'oro.
Invano avete inventato il forcipe,
Il bisturi ed il parto indolore;
Intorno al tavolo operatorio
Si seccano alla radice i mandorli selvatici.
Il travaglio continua giorno e notte,
L'unghia del tempo raschia a sangue
L'immagine materna sulla cartolina.
-Veendo souvenir! urlo nei megafoni
E si precipitano a ricevere
La razione promessa di felicità*

*Maghi, mentalisti e una truppa di liberi artisti.
Doni secolari su parole decapitate
Affollano il davanzale, ove le suole d'un
Piccolo paio di stivaletti
Han lasciato punzoni senza serie, senza numero.*

DOAR SPĂL RUȘINEA DE COLB

*Beau bere rece prietenii cu dușmanii,
Câinii comitari și hingherii
Fac marșul păcii
Pe sub pielea sacoului
Ce mă strânge la guler și coate.
Am crescut într-o casa de licitație,
Printre cristale de Baccara
Ce s-au țândărit de podele.
Am promis că voi trăi până la capăt
În veranda asta
Cu gemuri pătate de muște
Și cu balanșoarul în care mai moțăie încă
Șalul bunicii.
De ce-mi trimiți în plic sigilat
Frunze decupate din platanii
Ce umbreau odată
Curtea sanatoriului de nevroze?
Este ger cumplit la palat,
Sunt războaie fratricide și măiestre în penaj vopsit
La fiecare colț de poveste...
Antichitățile au patina unei glorii apuse.
Nu vorbesc aici despre eroi,
Doar spal rușinea de praf, o întind
Pe firul prin care trece muștește
Curentul electric.
Copiii ridică din umerii în care
Aripile dor și cresc mai departe.*

LUCA CIPOLLA

LAVO SOLO L'ONTA DELLA POLVERE

*Bevon birra fredda gli amici coi nemici,
I cani randagi e gli accalappiacani
Fan la marcia della pace
Sotto la pelle della giacca
Che mi stringe al collo ed ai gomiti.
Son cresciuta in una casa d'aste,
Tra cristalli di Baccarat
Sbriciolati al suolo.
Ho promesso di vivere sino alla fine
Su questa veranda
Coi vetri insudiciati dalle mosche
E con il dondolo ove ancora sonneccia
Lo scialle della nonna.
Perché mi spedisce in busta sigillata
Foglie staccate dai platani
Che un tempo ombreggiavano
Il cortile del sanatorio di nevrosi?
C'è un gelo insopportabile a palazzo,
Sono guerre fratricide ed accresce in piumaggio colorato
Ad ogni piega della storia...
Le antichità hanno patina di gloria decaduta.
Qua non parlo di eroi,
Lavo solo l'onta della polvere, la stendo
Sul filo attraverso cui corre muta
La corrente elettrica.
I bimbi scrollano le spalle dove
Le ali affliggono e crescon più lungi.*

ACTUL 3

*Ascunsă în faldul cortinei de pluș prăfuit
Paița așteaptă să intre în rol.
Pe scenă a urcat Rigoletto.
Șiruri și șiruri de scaune din mahon
Sunt prezente la evenimentul anului x.
Mă ridic și eu din fosa orchestrei de swing,*

*Dintre notele risipite ca anii cei tineri.
De parte, și mai de parte
Pe sugativă cu tuș violet
Se lăbărțează memoriile altui regizor.
Din gâtul sticlei cu vinul bătrân
Ies aburii fluierând ca uitatele trenuri.
La garderobă facem schimb de paltoane,
Figuranți și într-un cap de afiș
Și o trăsură plină cu flori de omăt
Își rostogolește roțile peste scena murdară.
Este noaptea în care
Boierii petrec sub marmura din care
Excavatoarele au scos, fără nici o problemă,
Trupul lui David.*

ATTO 3

*Nascosto nel lembo di sipario del polveroso peluche
Il pagliaccio attende di entrare nella parte.
Sulla scena è salito Rigoletto.
File e file di sedie di mogano
Son presenti all'evento dell'anno x.
Mi levo anch'io dalla fossa dell'orchestra di swing,
Tra le note dissipate come gli anni della gioventù.
Lontano, e più lontano
Sulla carta assorbente dall'inchiostro viola
Si sforman le memorie dell'altro regista.
Dal collo di bottiglia con vino vecchio
Escon vapori fischianti come treni dimenticati.
Nel guardaroba facciamo cambio di paltò,
Comparsa e ad un capo del manifesto
Pure una carrozza piena di fiori di neve
Muove le ruote sopra un lurido palco.
E' la notte in cui
I nobili fan baldoria sotto il marmo ove
Le scavatrici han tirato fuori, senza problemi,
Il corpo di Davide.*

(traducere în limba italiana de Luca Cipolla)

SEMNAL EDITORIAL - Anton Gagiu

Anton GAGIU

Motto

„O viață marcată de greșeli nu este doar mai onorabilă, ci și mult mai folositoare decât una în care nu ai făcut nimic”.

George Bernard Shaw

„Despre viață nu se poate scrie decât cu un toc înmuiat în lacrimi”.

Emil Cioran

„Pe Pământ omul e dator să trăiască numai viața. Moartea lui adevărată o va trăi în cer. Dacă încearcă să trăiască moartea pe Pământ, păcătuiește și se mistuiește în deznădejde. Și atunci nici nu trăiește cu adevărat, nici nu moare. E ca un fel de strigoi.”

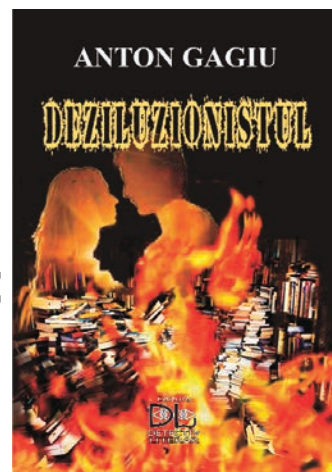
Mircea Eliade

EU AUTORUL

Când am pornit la scrierea acestei cărți am cumpănit asupra realităților din trecutul meu și la cele din prezent, dar mai ales, la realitățile din sufletul meu. Această carte este o împletire între adevăr, ficțiune și speranță. Mai este și durerea care ne urmărește mereu de la naștere și până la moarte, aceea că niciodată nu suntem liberi, și poate de aceea trăim libertatea ca pe o „necesitate înțeleasă” cum spunea Hegel, dar o mai trăim așa și pentru că nu suntem singuri. Societatea de aproape și mai de departe de noi, ne obligă să conviețuim în tipare, dar tot aceasta ne obligă să încercăm mereu să schimbăm aceste tipare, ca apoi să revenim în matca de la care nicio deraiere nu-i posibilă. Libertatea e doar în noi înșine, atunci când iubim, când visăm, când ne rugăm. În altă parte e doar o... iluzie. Deziluzionistul din paginile care urmează vă va demonstra acest lucru.

DIN

CRONICI

Prin punctele de vedere originale pe care le aduce în fața cititorului, prin înfățișarea realistă a unor momente din viață...cartea lui ANTON GAGIU constituie o lectură interesantă, nu rareori plină de învățăminte, așa cum trebuie să fie o carte bună.

ION ARAMĂ (2003)

ANTON GAGIU știe să mânuiască intriga și suspansul, are instinctul realizării unei construcții românești, este un bun povestitor și un observator fin al amănuntelor ce se desprind din interpretarea nuanțelor...

LIVIU VIȘAN (2008)

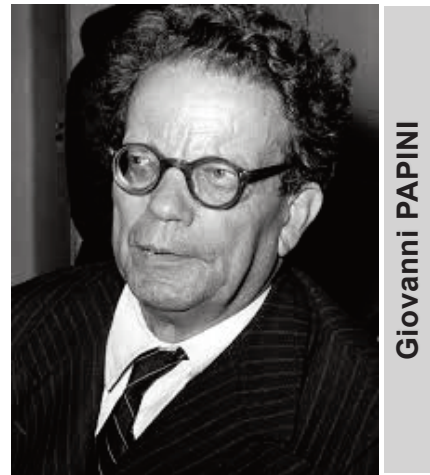
Militar de carieră, cu școala răbdării și privațiunii pe care o presupune grăniceria, ANTON GAGIU reușește o evidentă autodepășire în planul arhitecturii literare românești...

Deși se păstrează în siajul marilor nume care au abordat genul - de la Haralamb Zincă, Tudor Popescu și Rodica Ojog-Brașoveanu la Olimpia Ungherea, Tudor Negoită și Petre Sălcudeanu - autorul și-a găsit propria voce...

NICOLAE ROTARU (2008)

Interviu cu Lenin

Giovanni PAPINI

Giovanni PAPINI

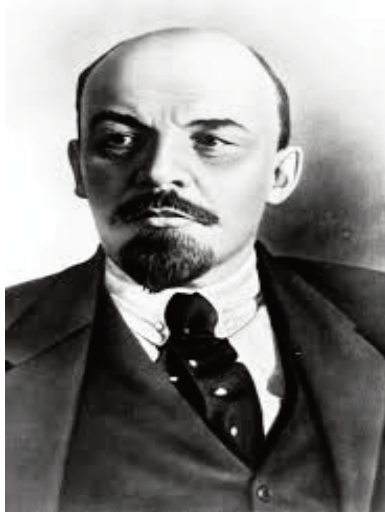
Ca să ajung până la el am cheltuit aproape douăzeci mii de dolari - cadouri nevestelor comisarilor, bacșișuri soldaților roșii, daruri orfelinatelor - dar nu regret. Mi se spunea că Vladimir Ilici era bolnav, obosit și că nu putea să primească pe nimeni, în afară de intimii săi. Nu mai locuia la Moscova, ci într-un sat din apropiere, într-o veche locuință boierească, cu obșnuitul peristil de coloane albe la intrare. Vineri seara, ultimele dificultăți fură înlăturate și telefonul mă înștiința că eram așteptat duminică. I se spusese lui Lenin că fondurile mele ar putea să ajute începuturile anevoioase ale Nep-ului și acesta consimțise să mă vadă. Fui primit de soția sa, o femeie groasă și tăcută, care mă privi așa cum privesc infirmierele pe un nou bolnav care intra în sala lor. Găsii pe Lenin pe un mic balcon, șezând la o masă mare, acoperită cu foi vaste de desen. Îmi făcu impresia unui condamnat căruia i se permite, în ultimele ore pe care le mai are de trăit, să-și piardă timpul în pace, cu fleacuri. Capul său foarte cunoscut, de tip mongol, părea tăiat din brânza veche și uscată: țeapăn și totuși molatic. Între buzele lui respingătoare se vedeau două rânduri sinistre de dinți, ca ai unui cap de mort. Craniul său, lung și gol, făcea impresia unei urne barbare, tăiată din osul frontal al unui monstru fosil. Doi ochi vicleni și inchizitori de pasăre de pradă stau pitulați îndărătul pleoapelor însângerate. Măinile sale se jucau neglijent cu un creion de argint: se vedea că fuseseră groase și

puternice, mâini de mujic, dar în aspectul lor descărnat anunțau apropierea morții. Nu voi uita niciodată urechile lui de fildeș lustruit, întinse în afară ca pentru a prinde ultimele sunete ale lumii, înainte de liniștea cea mare. Primele minute ale conversației noastre fură mai curând penibile. Lenin se trudea să mă cântărească, dar cu un aer distrat, ca și cum și-ar fi îndeplinit o datorie de care de acum înainte nu se mai sinchisește. Iar eu, înaintea acelei măști obosite de culoarea șofranului, nu mai găseam curajul să-i pun întrebările pentru care venisem. Îngânai la întâmplare o laudă despre marea operă pe care o săvârșise în Rusia. Și atunci, acea fată pe jumătate moartă se umplu de strâmbături spectrale, care voiau să fie un zâmbet sarcastic. - Dar totul era făcut, exclama Lenin, cu o însuflețire neașteptată și aproape crudă, totul era făcut înainte de a veni noi! Străinii și imbecilii presupun că s-a creat ceva nou. Eroare de burghezi orbi. Bolșevicii n-au făcut altceva decât să adopte, dezvoltându-l, regimul instaurat de țări și care e singurul potrivit cu poporul rus. Nu se poate guverna o sută de milioane de brute fără băț, fără spioni, fără poliție secretă, fără teroare și spânzurători, fără tribunale militare, muncă silnică și torturi. Noi am schimbat numai clasa care își baza guvernarea pe acest sistem. Unde erau șaiszeci de mii de nobili și patruzeci de mii de mari funcționari, în total o sută de mii de indivizi, azi sunt aproape două milioane de proletari și comuniști. E un progres, un mare progres, deoarece privilegiații sunt de zece ori mai numeroși, însă

nouăzeci și opt la sută din populație n-a câștigat prea mult prin această schimbare. Fii chiar sigur că n-a câștigat nimic și e tocmai ceea ce vreau, ceea ce doresc și, de altfel, ceea ce este absolut inevitabil. Și Lenin începu să râdă în surdină, ca un negustor care a înșelat pe cineva și care contempla satisfăcut umerii victimei care pleacă. - Și atunci, bombăni eu, Marx, progresul și celelalte? Lenin mă privi cu un aer foarte mirat. - Dumitale, care ești un om străin și puternic, reluă el, pot să-ți spun tot. Nimeni nu te va crede. Dar amintește-ți că Marx însuși ne-a învățat că teoriile n-au decât o valoare pur fictivă, o valoare de instrument. Data fiind starea de lucruri din Rusia și din Europa, a trebuit să mă servesc de ideologia comunistă pentru a realiza adevăratul meu scop. În alte țări și în alte vremuri, aș fi întrebuițat altceva. Marx nu era decât un burghez evreu, călare pe statisticile englezești și admirator în secret al industrialismului. Un creier îmbibat de bere și de hegelianism, în care amicului Engels injecta câteodată unele idei geniale. Revoluția rusească e o dezmințire

completă a profețiilor lui Marx. Comunismul a triumfat tocmai într-o țară unde aproape nu exista burghezie. Oamenii, domnule Gog, sunt niște sălbatici fricoși, care trebuiesc stăpâniți de un sălbatic fără scrupule, așa cum sunt eu. Restul nu-i decât vorbărie, literatură, filozofie și altă muzică, pentru folosul nerozilor. Ori, sălbaticii sunt la fel de criminali, ultimul ideal al oricărui guvern trebuie să fie acela de a face în așa fel, ca țara să semene cu o ocnă. Vechea (ocna - n.n.) țaristă e ultimul cuvânt al înțelepciunii politice. Dacă te gândești bine, vei vedea că viața de închisoare e cea mai potrivită celor mai mulți oameni. Nemaifiind liberi, ei sunt, în sfârșit, feriți de riscuri și în situația de a nu putea săvârși răul. Îndată ce un om intră la închisoare, trebuie, prin forța lucrurilor, să ducă o viață de nevinovat. Mai mult decât atât, nu mai are nici gânduri, nici preocupări, deoarece sunt alții care gândesc și poruncesc pentru el: lucrează cu corpul, dar își odihnește spiritul. Și știe că în fiecare zi va avea ce să mănânce și unde să doarmă, chiar dacă nu lucrează și chiar dacă e bolnav, fără grija pe care o are cel liber de a-și procura o pâine în fiecare dimineață și un pat în fiecare seară. Visul meu este de a transforma Rusia într-o imensă închisoare: și să nu crezi că spun aceasta din egoism, căci într-un astfel de sistem cei mai sclavi și cei mai sacrificați sunt tocmai paznicii și ajutoarele lor! Lenin tăcu deodată și începu să contemple un desen pe care-l avea dinainte și care reprezenta, mi se pare, un palat înalt ca un turn găurit de nenumărate ferestre rotunde. Îndrăznii să pun una din întrebările mele. - Și țărani? - Urăsc țărani, răspunse Vladimir Ilici cu o strâmbătura de dezgust. Urăsc pe mujicul idealizat de acel ramolit occidental care era

Turgheniev și de acel faun convertit care era ipocritul de Tolstoi. Țăranii reprezintă tot ce urăsc mai mult: trecutul, credința, ereziile și mâniile religioase, lucrul manual. Îi tolereze și îi cultiv, dar îi urăsc. Aș vrea să-i văd dispărând pe toți, până la cel din urmă. Un electrician valorează pentru mine cât o sută mii de țărani. Se va ajunge, sper, să trăim cu alimente produse în câteva minute de mașini, în laboratoarele noastre chimice și în sfârșit vom putea masakra țărănimea devenită atunci inutilă. Țăranii se vor face lucrători

sau vor crăpa. Viața în natură e o rușine preistorică. **Bagă-ți în cap că bolșevismul reprezintă un război triplu: al barbarilor științifici împotriva intelectualilor corupți, al Orientului împotriva Occidentului și al orașului împotriva satului.** Și în acest război nu ne vom uita la alegerea armelor. Individul e ceva care trebuie suprimat. E o invenție a acelor pierde-vara de greci și a închipuiților de germani. Cine rezistă, va fi tăiat ca o tumoare vătămătoare. Sângele e cel mai bun îngrășământ oferit de natură. Să nu crezi că sunt crud. Toate aceste execuții și spânzurători, care se fac din ordinul meu, mă plictisesc. Urăsc victimele, mai cu seamă fiindcă mă silesc să leucid. Dar nu pot face altfel. Visez să fiu

directorul general al unei închisori model, al unei ocne pacifice și bine întreținute. Dar se găsesc, ca în toate închisorile, neascultători, neliniștiți, din aceia care au nostalgia stupidă a vechilor ideologii și mitologii omucide. Toți aceștia vor fi suprimați. Nu pot permite ca numai câteva mii de bolnavi să primejduiască fericirea viitoare a milioane de oameni. Și apoi, în definitiv, vechile vărsări de sânge nu erau un fel rău de a îngriji corpurile. E o oarecare voluptate să te simți stăpân pe viață și pe moarte. De când vechiul Dumnezeu a fost ucis - nu știu bine dacă în Franța sau în Germania - unele satisfacții au acaparat oamenii. Eu sunt, dacă vrei, un semizeu local așezat între Asia și Europa, dar pot totuși să-mi permit unele capricii. Sunt gusturi al căror secret s-a pierdut, după căderea păgânilor. Sacrificiile omenеști aveau ceva bun: erau simbol profund, o învățătură înaltă, o sărbătoare sănătoasă. Dar aici, în locul imnului credincioșilor, aud ridicându-se spre mine urletele prizonierilor și ale muribunzilor; te asigur că n-aș schimba această simfonie cu cele nouă ale lui Beethoven. Acesta e cântecul religios care anunță beatitudinea apropiată.

Mi se păru atunci că fața descompusă și cadaverică a lui Lenin se întindea ca să asculte o muzică înceată și solemnă, sensibilă numai pentru el.

Apăru doamna Krupskaja să-mi spună ca soțul sau era obosit și că avea nevoie de puțină odihnă.

Ieșii îndată.

Am cheltuit douăzeci mii de dolari ca să văd pe omul acesta și, într-adevăr, am impresia că nu i-am aruncat pe fereastră.

Antonio de Lara Gavilán (TONO)

Amintire a unui artist genial cu ocazia aniversării a 120 de ani de la nașterea sa

Diego Vadilla LOPEZ

În ziua de 10 martie al anului de grație 2016, am avut plăcerea să comemorez, împreună cu elevii mei de la Liceul Pedro de Tolosa, din localitatea madrilenă San Martín de Valdeiglesias, a 120 – a aniversare de la nașterea marelui artist, Antonio de Lara Gavilán (Jaén, 1896) și folosesc, ca să mă refer la el, termenul „artist”, pentru că a abordat mai multe și variate discipline, pe multe dintre acestea cultivându-le spre culmi de artă. „Artă” este un hiperonimic ce include arta discursului, teatrul, desenul, romanul, grafica publicitară, sculptura.

Antonio de Lara Gavilán (Tono) reunea talent și talant de manieră ingenioasă, surmontate, amândouă aceste trăsături, de un umorism novator și atemporal, ce trecea de la solemnitatea gravă, la convențional și, adesea, la snobism insipid, fără a umili cu malițiozitate, ori de manieră grosolană, sau directă. Puterea de sugestie a creațiilor sale, atât de ideosincratice, prin împoțonare, reflectă absurdul care ne frecventează, cu cea mai elegantă nebunie. Se folosea, Tono, de „imaginea onirică, de subterfugiu, de deconstructivism și de „joc” ca și cum ar fi creat „o combinație de arte naif, art déco și elemente de esență dadaistă și suprarealistă”. Nu în van, autorul de față, împreună cu Miguel Mihura și alți câțiva, deja s-au rodat în tehnici și dexterități de ridicare a absurdului la culmi la care ajunsesera și Ionesco, precum și mulți alții.

În fațeta sa dramaturgică (și literară, în general), a cunoscut valoarea, o evoluție pornind de la sceneta ce cuprindea multe elemente de avangardă, reușind să realizeze comploturi umoristice, printr-o explozie de elemente semnificative care, îngemănate cu alte formule înrudite ale genului, ajungeau la un nivel de parodie ce sfida absurdul, lăsând, peste timp, un izvor de valoare literară în jur.

Cum bine nota Miguel Pérez Ferrero, Tono a dedicat mare parte din viața sa inventicii, adică, între multe alte capacități creative, și-a dezvoltat abilități de inventator, sau, mai bine zis, „re-inventator”. Vreau să spun că „era capabil să transforme râșnița de cafea, într-o moară de vânt și un ceas de perete, într-unul de brătară electronică. Aici, facea casă bună, de o formă sau alta, cu duchampianul ready-made. Gema Fernández-Hoya se referea la influența pe care Tono o primea de la diferiți pictori, arhitecți sau sculptori promovați de avangardism; de exemplu, în desenele vinițelor sale, în cele în care, în mare sau mică măsură, demonstrează atâtea trăsături stilistice: cubiste, futuriste, dadaiste.... Se remarcă în carteleria (cartel – poster, carteleria - grafică de publicitate), după cum bine remarca Mihura: „câștiga, în mod constant, concursuri de poster în Cercul Artelor Frumoase, fiind unul dintre cei mai buni creatori de postere al vremii.”

Tono, în toate circumstanțele creative ce aborda, a lăsat un

concepție artistică profundă, plină de substanță, realizată, paradoxal, printr-o elementarizare-esențializare a circumstanțelor, a realității, faptelor și convențiilor... Și, da, avea capacitatea de simplificare sugestivă chiar și a celei mai complexe intrigi. Nu e de mirare, așa stând lucrurile, că urma să sfârșească prin a-și impune propriul stil, pecetea artistică proprie, în toate domeniile creative ce a abordat. De exemplu, când se referea la propriul său teatru, așa cum scria Julio Trenas, „obișnuia să afirme că niciodată nu-și va numi operele sale, drame, comedii, schițe, ci ‘funcții’. Așa, aveau o șansă să scape de rigorile criticii, care se centraliza în faptul că fiecare autor trebuia să respecte rigorile unui curent literar, ori ale altuia.

Eduardo Galán, într-un articol excepțional, „Tono și umorul de avangardă”, enunța simplu și magistral, prin 1992, resorturile și laturile umorului, spre ale cărui

culmi fascinante ajunsese Tono și colegii lui din „Alt 27”: în fața verosimilului și a presupușilor realiști, obișnuiți ai umorului tradițional, ei au înălțat extravaganta, absurdul, incongruența și, în aparență, contradictoriul, urmând, în multe aspecte, învățăturile celui ce le fusese mentor multora dintre ei, Gómez de la Serna. Temelia acestui nou umorism, continua Galán, se întâlnea în „comicul de situație și de convenții sociale”.

„Tono era un boem cu clasă”, scria despre el, prietenul său, Miguel Mihura, în textul citat anterior, când polifațetului jaenez (locuitor al Jaenului, provincie din Spania) se manifesta deja de manieră magistrală la reuniunile de cafea și seratele sociale, făcând un eveniment de gală, din fiecare, cu ingeniozitatea-i caracteristică, pe care o afișa perpetuu. În sprijinul acestei afirmații, vin două anecdote, la care fac referința Miguel Pérez Ferrero și, respectiv, Enrique Laborde. Primul, relata cum, în timpul unui dîneu, dat în cinstea unui scriitor (care se obișnuia a fi caracterizat prin re-crearea laturilor interioare, dar, mai ales, exterioare ale femeii), Tono se trezi invitat de asistență să vorbească, deși nu era

programat să facă asta. Ca să nu dezamăgească publicul, el spuse: „Trăiască femeia spaniolă, cea mai spaniolă dintre toate femeile!”. Pe altă parte, Laborde povestește cum,

în timp ce vorbea cu Tono despre schelele funerale, aceste se remarcă cu următorul comentariu: „Da, moare multă lume care nu a murit niciodată!”. Sunt două exemple de cum filtra realitatea artistul nostru. Așa era Tono, niciodată nu înceta să-și asume viața cu umor, nici măcar când propria-i viață se afla la capătul drumului: „Tono deborda în toată viața lui de un simț al umorului incurabil. [...] Fiind în spital, deja bolnav grav, se despărțea de un prieten, care venise să-l viziteze, astfel: „Iartă-mă că nu te conduc

până la ușă, fiindcă treaba asta cu a muri este un cui în talpă.”

Pe marginea controverselor de o anumită factură, injusta lipsă de atenție la care este supus acest artist este de neînțeles. Spania, care întotdeauna a dat culturii universale artiști de orice, nu întotdeauna obișnuiește să-i trateze cum s-ar fi cuvenit. Cu toate acestea, acest popor continuă să genereze din ce în ce mai mulți artiști, lucru, fără îndoială, pozitiv, cu excepția că acest fapt trebuie completat cu respectul și atenția cuvenită talentului pe care aceștia îl teaurizează. Și cazul lui Tono este unul bătător la ochi.

Ca să închei, nu mă pot abține să aduc în discuție o altă anecdotă, mai tare ca cea la care făcea aluzie Eduardo Galán, într-un articol deja menționat mai sus, care vine să evidențieze lipsa de înțelegere de care a avut parte umorul lui Tono în multe ocazii, precum și al altora ca el. „Nu a fost întotdeauna înțeles, de pildă, într-o împrejurare, în care publică în revista Don José o caricatură în alb, la baza căreia zicea: „Nu suntem niște nimeni, Doña Edelmira”. Și, contabilul revistei săptămânale, când fu vorba să fie plătit, refuză, crezând că Tono a uitat să deseneze gluma.”

Aforisme

Este esențial ca studentul să dobândească o înțelegere și un sentiment viu al valorilor. El trebuie să aibă un simț puternic al lucrurilor frumoase și bune din punct de vedere moral, în caz contrar, și posedând o cunoaștere specializată, el va semăna mai degrabă cu un câine bine dresat decât cu o persoană dezvoltată armonios. - **Albert Einstein**.

Ce este milostenia? Este inspirație divină: este iubire; este libertate. Milostenia este spiritul legii. Sfântul Pavel este cel care a descoperit spiritul legii; și ceea ce el numește „milostenie”, dintr-o perspectivă divină, noi, dintr-o perspectivă omenească, numim „dreptate”. - **Victor Hugo**

Relațiile armonioase se bazează: pe adevăr, cunoaștere, înțelegere, credință, curaj, încredere în sine și respect. - **Herbert Harris**

Înainte de a deveni prea captivați de dispozitive superbe: și de ecrane video fermecătoare, permiteți-mi să vă reamintesc că informația nu este cunoaștere, cunoașterea nu este înțelepciune și înțelepciunea nu este previziune. Fiecare se dezvoltă din cealaltă și avem nevoie de toate. - **Arthur C. Clarke**

Înțelepciunea este cunoaștere cu înțelegere și perspectivă. - **Eolake Stobblehouse**

Dacă știința înseamnă cunoaștere organizată, atunci înțelepciunea reprezintă viața organizată. - **Immanuel Kant**

Dați-mi voie să recapitulez pentru dumneavoastră: Informația nu înseamnă cunoaștere. Cunoașterea nu înseamnă înțelepciune. Înțelepciunea nu înseamnă adevăr. Adevărul nu înseamnă frumusețe. Frumusețea nu înseamnă dragoste. Dragostea nu înseamnă muzică. Muzica înseamnă tot ce este mai bun. - **Frank Zappa**

Propus de prof. dr. Ghe. V. C.

EXISTENȚĂ ȘI NONEXISTENȚĂ

Adrian BOTEZ

...Simțeam, până la a ști, că nu mai este, în lume, loc de frumusețe, de artă expiatoare și de răsuflare lină-a luminii, din inima și din plămânii mei cei sufocați de-amintire - dacă nu se preface lumea mea într-un fulger, într-o limbă unică, ieșită dintre toate dualitățile preschimbării și transfigurării, ca și de sub toate tăcerile morilor pustiurilor arabe și nababe, donquijotești, de tăcere frazată - limbă pe care numai spiritul meu o înțelege.

Existență și Nonexistență - totdeauna! Nescrisă de nimeni anume - și scrisă în toate rotirile Cerului de Stele.

Trebuia să aflu locul unde fierbe aerul, vestind că toată încă suflarea și toată nesuflarea lumii au un centru. Unul singur, singurul sigur - pentru a ne putea cășara, pe el, pe ramurile îndesate și pe lăstarii stufoși ai centrului lumii - credința și dorul infinit și inexplicabil de limpezire ultimă, de lumină fără de gând ori strigare.

Nu era dorința, precoce născută, de moarte - nu - ci infinit și de nespus mai mult decât atâta. Adică, era Adevărul. Unic și de necomentat. În primul rând - fără dramă.

Certitudinea. Stâlpul Lumii. Înfara oricărui teatru, în afara oricărei oglinzi ori oglindiri inversate.

M-am imbarcat, într-o noapte (pe corabia unui palermitan, venit, cu credință uimită, -n Toledo - și plecat din portul Cadix, din Andaluzia), spre țărmii Iudeii. Am ajuns, pe jos, în zdrențe, cu o sete de nestins în pânțele-mi schilav, la Ierusalim. Cămilarii trăgeau de zdrențele mele, în toate părțile, intuind,

negustorește, că sub zdrențele mele se poate afla și altceva decât o simplă falfăire-a văzduhului. Era și acesta un mod de credință - dar eu m-am depărtat, iute și fără nicio vorbă, de el. Am trecut peste zădărniciile popoarelor și istoriei. Am ajuns sub umbra unui munte sumbru. Acuma, tăcut.

Acolo, în vârf, neclintite, stăteau crucile. Toate trei. Mereu - trei.

Nu de mult tăcuse Dismas, din mărturisire. Hestas amorse, resemnat în beznă și-n tulpure. Iar Crist cel din mijlocul lumii tocmai îi dăduse lui Dismas răspunsul - cu nădăjduire de auzire spre Hestas, din bezne. Cerurile fierbeau deasupra crucii din mijloc. Copacul Lumii fremăta din frunze adâncă și necruțătoarea furtună. Pământul și cerul, uimite și ostenite de lipsa de moarte, se pregăteau de noua și indicibila nuntire. Sub beznele norilor, se prilejeau sărbătoarea luminii și sufocarea tuturor paradoxurilor, a tuturor cărților (dar și a exploziei de înmulțiri infernale, precum închipuirile și, groaznic, zvârcolirile formelor lui Proteus - a filelor poveștii!). Da, se clocea, acolo, moartea, prin autosufocare, a tuturor cărților, ascunse-n minciună, ale lumii.

M-am uitat în ochii lui închiși. Prin pleoapele lor, ale ochilor lui ațintiți dincolo de moarte, m-am uitat. Și n-am mai văzut, în ochii albaștri ai celui de pe crucea din mijloc, nicio dramă, și n-am mai auzit, apoi, nicio glăsuire-afectată, niciun sofism fâtat de prea intensă luminare a beznei, ea de ea înspăimată. Ci am văzut doar Scara Îngerilor. Scara Luminii Vestirii-

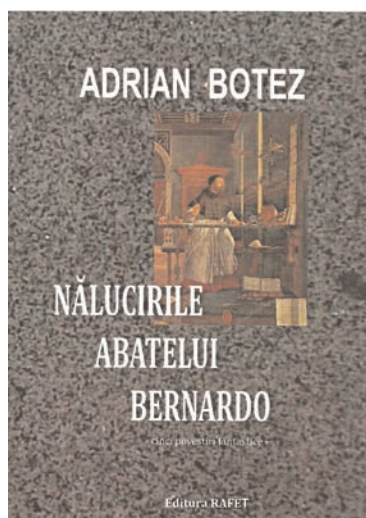
Aflării. Am văzut-o cum se suie scara, dreaptă și severă, și cum apoi se-ngrămădește lumina, într-una și tot mai compactă, pe trunchiul Copacului Lumii, spre cuibul văpăii celei unice și fără de șovăială.

Nu Existență, nu Nonexistență.

Doar fulger.

El era fulgerul, iar nicidecum disperarea, nici perversă, osteneala - și nici uitarea. El este mijlocul lumii - și doar de la el este îngăduită credința. Nu pacea și nici, vreodată, -mpăcarea. Și îngăduită este și erezia uimirii căzute pe gânduri, egal. Și, violentă și pururi dinamică - distrugerea. Dar nu sunt îngăduite, la El, ticăloșia - nu pidosnicia ucigașă-a sofismelor, deci nu predarea către perversele năluciri ale morții. Nu se îngăduie cartea amănitoare-ntru file, cartea cu două fețe-ale filei - ci doar Slova cea nimicitoare-n necruțarea luminii. Unica Slovă.

Însă Adevărul nu ucide crima. Toate crimele lenei și oboselilor noastre viclene - acum de-abia se-nfiripă și-urmează.

...Doar mi-a dat mie (El, Centrul) sprijin de nădăjduire a vieții adevărate. Și miez al uitării de-uitare. Cât chin, cât nepotolit (de nimic și de nimeni!) chin este în Tine, Dumnezeu uimirilor mele, care, precum călăii cei mai răi, mă sfășie, mă împart către neumirile semenilor mei - uitați, în astă lume, dumnezei...!

... Din necumpătare de iubire mi se trage, totul - se-nțelege. Dar de-acum, în chilia și-n cărțile mele, nu mai îngădui, nicicum, vreo lucire de-oglinză.

Existență, nonexistență - oglindă și oglindire. Și, mai ucigașe decât ele - toate gândurile, de după extazele ratate!

*

...De acum încolo, buzele mele vor rosti tot mai puține cuvinte, fără spasmele agonice ale vreunei imagini. Inima mea, singură, spre

cer va năzui, poate oarbă, poate vizionară. Centrul cercului arhimedic mă fascinează - și mă întărește, spre a nu mai fi eu - ci a fi desființat, cu totul, întru El.

...Văd, pe stradă, cum un sărman între sărmani mătură praful din uliți - și vin alături de el, și-l ajut. Cu smerenie mă-aplec și-i iau măturoiul dintre palme. Și-i văd, atunci, rănile din palme, însângerate, și mă închin către rănile cele-obsedante. Și-i sărut palmele, și mă-aplec, cu ultimă umilire, la picioarele lui. Sărmanul între sărmani mă scuipă și mă lovește peste buze, cu scârbă - și-i mulțumesc, sincer și ușor la suflet, cu buzele țesute cu ațe de sânge...Este atât de bine și de adânc răcoritor, cât un răgaz de respirație, între două preschimbări.

Da, știu că nu pot suporta decât trăința birnică spaimei și setei de oarbă vecie, cu totul incertă minții de om - dar temeinic întru miezul de fierbinte, miezul cel cosmic măcelar și sfânt foc. Adevărata trăință. Atât de miloasă, sfânt îndurată moarte către viață.

...M-au întrebat și mă tot întreabă, din vreme în vreme, umbre de oameni, pe străzile largi și de tot zgomotoase ale cetății, de ce nu mai vreau să hoinăresc prin păduri. Că doar tăcerea mea, spun ei, numai cu tăcerea pădurilor s-ar înțelege. Am surâs și-am tăcut. Surâd și tac. Am privit și privesc, pe gânduri (când și

dacă pot), către pisc.

Spiritul îmi mai îngăduie trupul doar prin întovărășirea mea, din săptămână în săptămână, cu sfânta ostie. Cu Sfântul Pisc. Gest de afecțiune și uluire, față de El (...și față de mine, dar tot mai rar mi-amintesc...).

Nu-mi mai trebuie și nicicum nu-mi lipsește carnea fraților mei buni - carnea dobitocului, fiarei sau ierburilor - ci doar o admir și o meditez întru străluminare (având drept icoană - Cristul!), cu luare-aminte, privind-o și văzând-o (zâmbind eu de așa sublimă-arătare!), în nesfârșitele ei preschimbări și prefaceri și transfigurări, dictate celest de formă, de loc și de ceas. Dar de carnea de dumnezeu al piscului, tot mai înfometat sunt și (se zice) arăt.

... Din necumpătare de iubire mi se trage, totul - se-nțelege. Dar și de la oglinzi.

Însă supliciile pustiurilor eu le-am folosit spre învățare.

Înțeleptii, trezii șerpi ai deșertului mi-au fost tainic și regal căpătâi, din prima mea noapte fără de mine...!

Rege fără coroană. Doar cu corolă. Câteodată (când nu sunt atent la filele cărților viclene!) - cu aureolă.

...Am învățat și știu, cu prețul desființării - deci, al Învierii: «NU EXISTENȚĂ, NU NONEXISTENȚĂ. DOAR FULGER».

Ca să te poți bucura pe deplin, de un act cultural, trebuie să fii SĂNĂTOS.
Ca să poți atinge acest deziderat, folosește
excelentele servicii ale Centrul Medical
BIOMEDICA Târgoviște.

Adresă: Strada Radu de la Afumați 5, Târgoviște 130150

Telefon: 0245 634 614

Pentru cel care citește...

Colectivul redacțional

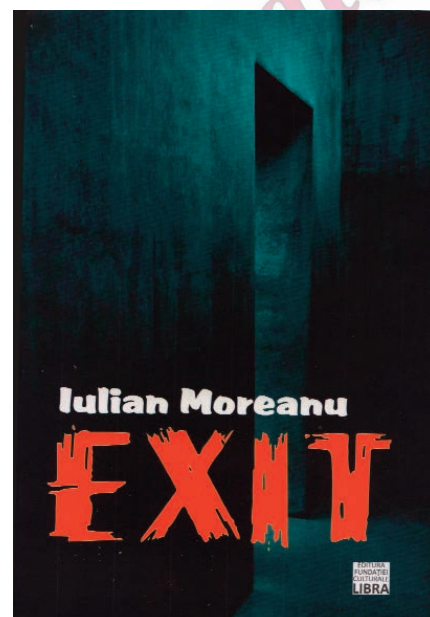
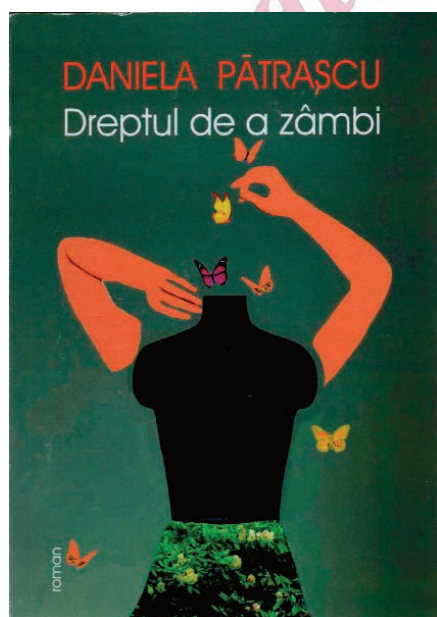
Încă de la apariție, menirea acestei reviste a fost și este și aceea de a trezi setea de adevăr și de cunoaștere, de a motiva pe fiecare cititor, în parte, ca să cerceteze și să ducă mai departe acele aspecte ale existenței care îl preocupă cu adevărat, să trezească dorințe și inițiative de susținere a libertății, dreptății și calității vieții pe planetă, să ofere direcții potențiale de progres pline de scop și sens. Totuși indiferent cine esti tu, cel care citește, nu prelua implicit ce scrie aici sau în oricare altă publicație, confruntă aceste informații cu bunul tău simț interior.

Apariția revistei Climate Literare a coincis cu intrarea României în Uniunea Europeană (anul 2007), când nu anticipam care ne va fi viitorul identității noastre. După 9 ani de conviețuire, oarecum forțată, cu celelalte țări din Uniunea Europeană, constatăm o degradare accelerată a societății din țara noastră atât din punct de vedere economic cât și cultural. Cu toate greutățile financiare, revista Climate Literare a apărut în condiții excelente de grafică, cu colaborări valoroase atât ale scriitorilor consacrați cât și ale unor tineri talentați, din țară cât și din străinătate. Tot timpul am fost alături de cititorii noștri pe care i-am mângâiat cu publicațiile apărute. Și pe viitor vom fi la fel de exigenți cu publicația, astfel ca cititorii să găsească un strop de bucurie prin citirea lucrărilor publicate. Acum, când uniunea dă semne de oboseală și incoerență în deciziile pe care le adoptă referitoare la noi românii, trebuie să ne mobilizăm forțele

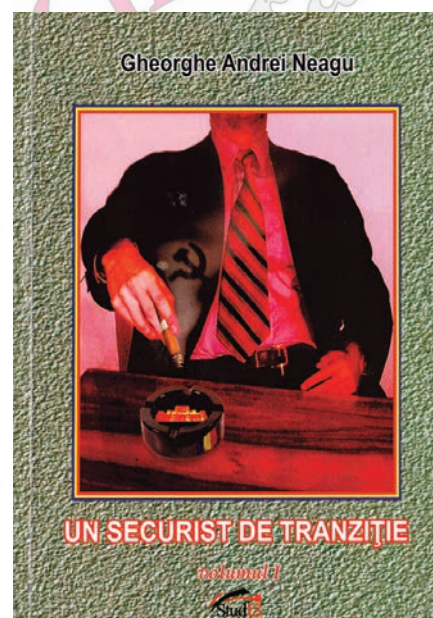
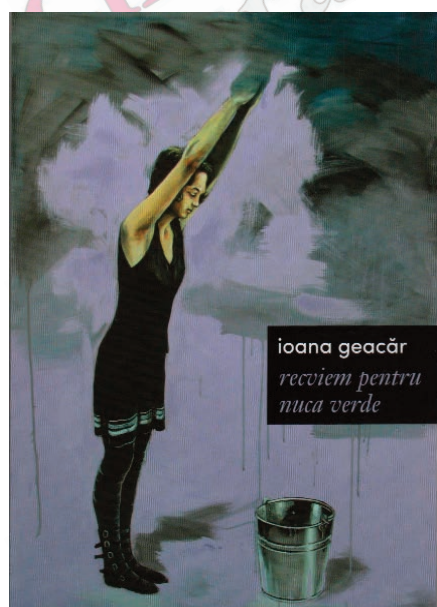
pentru păstrarea identității noastre. Pentru Uniunea Europeană mai important este „lungimea castraveților”, decât soarta unui popor. La nivel de Consiliu European, unde tehnocrația a intrat deja într-o atmosferă kafkiană, se iau decizii multe și mărunte care leagă popoarele în lanțuri. Dând dovadă de curaj, Marea Britanie a făcut un referendum pentru ieșirea din Uniunea Europeană, referendum care a fost validat cu 51,9 % pentru ieșirea din uniune. Imediat au sărit lingăii de pe toate meridianele ca să critice hotărârea unui popor brav și demn. După un număr de ani de experimentare s-a constatat că deciziile luate de alte persoane referitoare la tine nu a dat nici un rezultat. Noi am fost consecvenți cu poziția noastră și nu ne-am abătut de la o conduită echilibrată. Am apărut și respectat întotdeauna cultura acestui minunat popor. Tu, cititorule, ai avut de ales din ceea ce ți s-a oferit, ai avut parte de experimente plăcute și neplăcute din partea altora. A sosit timpul să-ți formulezi o opinie proprie. Experimentează și tu alte lucruri în viața ta, adoptă-le, ajustează-le sau renunță la ele pe măsură ce îți lărgesti orizonturile. Poate că te-ai născut și ai fost educat în tot felul de dogme pe care le exersezi de zeci de ani. Pe drumul acela ai tot fost și știi unde duce, știi unde se opreste, știi foarte bine că nu-ți mai oferă de o bună perioadă de vreme nimic nou care să-ți satisfacă aspirația spre mai mult, mult mai mult. Oprește-te acum din acel drum și schimbă-l. Ia-ți ce ai tu nevoie de aici și intră pe o nouă cale

a ta, încă o dată și de la început. Fă câțiva pași pe acest nou drum și vezi cum te simți. Confruntă provocarea. Permite poveștii să se deruleze. Urmărește fiecare pas făcut și alege-l curajos pe următorul. Interiorizează experiența. Te simți mai viu? Misterul te incită? Perspectiva te înviorază? Dacă da, atunci dă-ți voie să vezi cât de adâncă este viziunea. Dacă am privit vreodată cu atenție și onestitate la lumea din jurul nostru, am putut observa, cu siguranță, faptul că fiecare individ este o creație unică, purtând cu el ceva specific lui și numai lui. Am putut sesiza că relațiile dintre indivizi sunt de nereprodus, ca fiecare din noi, prin modul său de manifestare, prin afecte, prin credințe și ideologii, talente și capacități potențiale sau manifeste, interacționează cu mediul înconjurător în mod diferit, fiind un mixt a cărui complexitate rezidă în însăși ingredientele și unicitatea mixturii. Aceasta este constatarea empirică la nivel de efect, de lume tridimensională, cu privire la creația numită OM, însă dacă mergem mai departe cu observarea fenomenului unicității, putem ajunge să percepem individul ca pe o construcție atent proiectată și predestinată să exploreze viața într-un anume fel, doar al lui, în cadrul căruia este invitat să își exercite într-un anumit grad – mai mare sau mai mic – liberul său arbitru.

Cărți noi în biblioteca revistei Climate literare

Cogito

“Există și viermi care fac mătase, dar tot viermi rămân”

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;

web site: <http://climate.literare.ro>